

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

LLB PASVEIKINO NAUJĄ ŠVIETIMO IR MOKSLO MINISTRĘ	3
LR SEIMO IR PLB KOMISIJOS POSĖDIS – Irena Gasperavičiūtė	4
„BENDRADARBIAUTI BŪTINA, TAČIAU NE LIETUVOS LENKŲ REIKALŲ SĄSKAITA” – Petras Maksimavičius	6
ANGLIŠKOS DAINOS KONKURSE SLABADOJE – Simona Zubavičiūtė	7
ELKO VYSKUPAS „ŽIBURYJE”	8
SEINŲ Miesto BURMISTRAS ATEINA Į „ŽIBURIO” MOKYKLĄ	8
ŠIURPILIS IR ARCHEOLOGINIAI TYRIMAI – Jurgita Stankauskaitė	9

KULTŪROS BARUOSE

KAI AŠ TURĖJAU KAIME MERGELĘ... – Asta Pečiulienė	11
VAKARAS SU DAINA – Asta Pečiulienė	12

VISUOMENĖ

II BAŽNYTINIŲ CHORŲ ŠVENTĖ ŽAGARIUOSE – Jurgita Stankauskaitė	14
KELIAUJAME „PROTĖVIŲ TAKAIS” – Onutė Virbylienė	16
GEGUŽINĖS – Eugenija Pakutkienė	17

IŠ MŪSŲ PRAEITIS

ADOMO BUTRIMO PRISIMINIMAI – Eugenija Pakutkienė	19
PARTIZANAS DANIELIUS KRAKAUSKAS (1926-1992) – Gintaras Lučinskas	20

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA.....	26
----------------------------	----

Viršeliuose:

Kun. Marius Talutis pašventino Vidugirių Būdų žemę ir Knyzų kopytstulpį
(Irenos Gasperavičiūtės nuotr.)

Onutė Karaneckaitė su savo kūriniumi, laimėjusiu I vietą ekologijos konkurse „Ekostworek“
(Irenos Vaicekauskienės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.ausra.pl
red@post.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,
Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2015-06-15.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7-17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Admini-
stracji i Cyfryzacji.

Projektą iš dalies remia Spaudos, radijo ir televi-
zijos rėmimo fondas (26-27 psl.).

Ministerstwo
Administracji
i Cyfryzacji

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Gegužės mėnesį Lenkijoje pasibaigę prezidento rinkimai sukėlė daug diskusijų įvairiomis politinėmis temomis. Juolab kad rezultatai vis dėlto buvo kiek netikėti. Ypač keistas nuo pat kampanijos pradžios visų apklausų favorito – ligšiolinio prezidento Bronislavo Komorovskio (Bronisław Komorowski) pralaimėjimas. Aišku, tarp analizuojamų temų yra ir ta, ar atėjus dešiniųjų jėgų prezidentui Andrzejui Dudai (Andrzej Duda) keisis Lenkijos užsienio politika, ypač Lenkijos ir Lietuvos santykiai. Atsakymą į šį klausimą naujai išrinktas prezidentas pateikė „Radio znad Wilii“. Šią temą plačiau aptaria Petras Maksimavičius 6 puslapyje skelbiamame straipsnyje.

Po ilgų Punsko LKN saviveiklinių repeticijų ateina metas koncertams. Šioje „Aušroje“ galima pasiskaityti Astos Pečiulienės straipsnius apie kapelos „Klumpė“ ir šokių grupės „Vychiai“ koncertą bei choro „Dzūkija“ ir „Balsynėlio“ pasirodymą, pavadintą „Vakaru su daina“. Kaip paprastai mūsų leidinyje netrūksta ir istorinio akcento – Gintaras Lučinskas rašo apie XX amžiaus žmones. Šį kartą jo rašinio herojus Danielius Krakauskas, kilęs iš mūsų krašto – kovotojas, dalyvavęs Kalniškės mūšyje, patriotas, politinis kaliny, tremtinys, ištikimas savo idealams iki gyvenimo pabaigos. Šį trumpą tekstuką rašau kaip tik birželio 14-ąją – Gedulo ir vilties dieną. Dieną, skirtą atminti prasidėjusius masinius Lietuvos žmonių trėmimus į Sibirą. Taigi nepamirškime tų, kuriems likimas – dažniausiai vien už tai, kad jie buvo dori lietuviai – atseikėjo per daug kančios ir vargo. Galvą žemai lenkiame prieš tuos, kurie nepasidavė už Judo grašius ir nepabūgo kančių. O G. Lučinsko aprašomas Danielius Krakauskas toks ir buvo. Garbė, kad tai mūsų krašto sūnus!

LLB pasveikino naują švietimo ir mokslo ministrę

Darbo partijai pareiškus nepasitikėjimą ligšioliniu LR švietimo ministru Dainiumi Pavalkiu ir jam nustojus eiti šias pareigas birželio pradžioje buvo paskirta nauja Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministrė. Ja tapo buvusi LR Seimo Švietimo ir kultūros komiteto pirmininkė Audronė Pitrenienė.

Lenkijos lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkė Danutė Valukonytė nusiuntė naujai Švietimo ir mokslo ministrei sveikinimą su kvietimu apsilankyti Punske ir Seinų krašte bei iš arti susipažinti su Lenkijos lietuviams aktualiomis švietimo problemomis. Rašte rašoma:

Lietuvos Respublikos
Švietimo ir mokslo ministrei
Audronei Pitrenienei

Gerbiama Ministre,

nuoširdžiai sveikiname Jus, tapus Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministre.

Mes, Lenkijos lietuviai, jausdami nuolatinę Lietuvos Respublikos globą, ypač švietimo srityje, tikime, kad ir toliau sėkmingai bendradarbiausime.

Norėtumėm patikinti Jus, kad mums, Punske ir Seinų krašte gyvenantiems lietuviams, švietimas yra pati svarbiausia sritis, padedanti išsaugoti tapatybę. Todėl ypač esam dėkingi Lietuvai už pagalbą išlaikant lietuviškas mokyklas.

Taip pat norėtumėm pakviesti Jus, gerbiama Ministre, atvykti į mūsų bendruomenę, aplankyti mokyklas, susitikti su mokyklų vadovais, mokytojais, iš arti pamatyti, kokiomis sąlygomis dirbame, aptarti, su kokiomis problemomis susiduriame.

Pagarbiai,
Lenkijos lietuvių bendruomenės
valdybos pirmininkė
Danutė Valukonytė

LR Seimo ir PLB komisijos posėdis

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

AR UŽSIENIO LIETUVIAI REIKALINGI LIETUVAI?

Paantraštės klausimas akivaizdžiai provokuojantis. Tačiau sudėtingėjant Lietuvos geopolitinei padėčiai nori nenori vis dažniau tokių kyla.

Šį kartą toks klausimas tapo aktualus, kai dar žiemą atsirado idėja

LR Seime įkurti Migracijos komisiją ir jai perduoti Seimo ir PLB komisijos kompetencijas. Išvada: lig šiol 20 metų gyvavusios Seimo ir PLB atstovų komisijos nebeliks? Kas tad atstovaus užsienio lietuviams? O gal visai nenorima, kad užsienio lietuviams būtų atstovaujama? Kam tad naujai kuriama Seimo komisija su tokiomis pačiomis kompetencijomis? Šie klausimai lydėjo Seimo ir PLB komisijos narius visas darbo dienas ir iki galo į juos nebuvo atsakyta.

Birželio 2–4 d. Vilniuje posėdžiavusi Seimo ir PLB komisija susitiko su Migracijos komisijos pirmininku Valdu Vasiliausku, jo pavaduotoju Mečislavu Zaščiurinsku bei nariais Linu Balsiu ir Vytautu Juozapaičiu. Nors prieita prie išvados, kad šios abi komisijos reikalingos ir gali viena kitą papildyti savo veikla, klausukų pasiliko.

Sesijos metu PLB ir Seimo nariai

LR Seimo ir PLB komisijos posėdžio dalyviai

svarstė aktualius klausimus, tačiau taip pat daug dėmesio skyrė savo darbo organizavimui ir Komisijos užduočių aptarimui.

KOMISIJS VEIKLOS DVIDEŠIMTMETIS

Komisijos pirmininkė Ona Valiukevičiūtė apžvelgė 20 metų veiklos rezultatus. Savo pranešime ji rašo: „Praėjo 20 metų, kai 1995 m. sausio 22 d. buvo patvirtinti Komisijos nuostatai, pagal kuriuos veikia ir dirba mūsų Komisija. Šiuose nuostatuose nustatyta, kad Komisijos paskirtis:

- 1) skatinti Lietuvoje ir užsienio valstybėse gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą;
- 2) rūpintis abipuse pagalba ir parama;
- 3) keistis mokslo, kultūros ir kita informacija;
- 4) Seimui ir kitoms valstybės

institucijoms teikti pasiūlymus, kurie padėtų stiprinti valstybingumą ir demokratinių tradicijų puoselėjimą.

Per tuos 20 Komisijos darbo metų kelis kartus keitėsi Komisijos pavadinimas, Komisijos narių skaičius, tačiau niekada nesikeitė Komisijos paskirtis, t. y. jos tikslai ir uždaviniai.

Pirmasis tikslas – skatinti Lietuvoje ir užsienio valstybėse gyvenančių lietuvių bendradarbiavimą. Įgyvendindama šį tikslą, Komisija organizavo užsienyje gyvenančių moksleivių stažuotes, praktikas Lietuvoje, taip pat pastangas panaikinti vizas Lietuvos gyventojams, vykstantiems į JAV.

Kitas Komisijos uždavinys – rūpintis abipuse pagalba ir parama. Pažymėtina, jog JAV lietuvių bendruomenė savo pastangomis padėjo Lietuvai tapti NATO nare, organizacijos, kuri vaidina ypatingai svarbų vaidmenį užtikrinant Lietuvos saugumą ir gynybą. Už tai esame labai dėkingi.

Šiek tiek mažesnis Komisijos indėlis buvo įgyvendinant kitą jos uždavinį – keistis mokslo, kultūros ir kita informacija. Šiuo klausimu daugiausia dirbo Mokslo ir kūrybos simpoziumai.

Komisija buvo ypač aktyvi vykdama ketvirtąjį savo uždavinį – teikdama Seimui ir kitoms valstybės institucijoms pasiūlymus, kurie padėtų stiprinti valstybingumą ir demokratinių tradicijų puoselėjimą. Čia Komisija tikrai nuveikė daug – nuo 2001 m. Seimui, Vyriausybei, ministerijoms ir kitoms Lietuvos institucijoms buvo pateikta per 170 rezoliucijų ir kreipimųsi.

Rezoliucijose ir kituose kreipimuose buvo pateikta įvairiausių pasiūlymų, kaip vystyti ir gerinti Lietuvos ekonomiką, mokslą, kultūrą, kaip saugoti ir puoselėti lietuvių kalbą, kaip rūpintis Lietuvos žmonių sveikata, vaikais, patriotiniu auklėjimu, kaip plėsti Lietuvos pilietybės suteikimo galimybes, kaip siekti, kad Rusija atlygintų okupacinę žalą, ir daug kitų įvairiausių pasiūlymų.“

Komisijos pirmininkė siūlė ieškoti naujų darbo formų, pvz., posėdžiauti ne tik Seimo rūmuose Vilniuje, bet ir pagalvoti apie

išvykstamuosius posėdžius į tas bendruomenes, kurios šiuo metu yra gausiausios ir susiduria su daugybe problemų, kaip antai Airijos ar Norvegijos.

ŠI PAVASARĮ KOMISIJOS SVARSTYTOS TEMOS IR PRIIMTI DOKUMENTAI

Invokaciją posėdžio pradžioje kalbėjo Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provinciolas Gintaras Vitkus, SJ. Atidarymo sveikinimo žodį tarė Seimo pirmininkė Loreta Graužinienė, PLB valdybos pirmininkė Danguolė Navickienė bei abu Komisijos pirmininkai Ona Valiukevičiūtė ir Jonas Prunskis.

Posėdžiuose išklaudyta pranešimų apie Lietuvos valstybės saugumo užtikrinimą, Seimo nutarimą „Dėl referendumo dėl Lietuvos Respublikos Konstitucijos 12 straipsnio pakeitimo paskelbimo“ projekto, programos „Globali Lietuva“ įgyvendinimą, LR darbo kodekso įtaką Lietuvos ekonomikai, Migracijos bei LR Seimo ir PLB komisijų bendradarbiavimą. Po kiekvieno pranešimo būta klausimų ir diskusijų, kartais net aštrokų.

Posėdžių pabaigoje po diskusijų ir ilgų aiškinimųsi ypač su vienu Seimo nariu – Darbo partijos atstovu bendru sutarimu buvo priimta viena rezoliucija ir trys kreipimai.

Komisija pasisakė prieš referendumą dėl dvigubos pilietybės, kurį siūlo Lietuvos liberalų sąjūdis. Anot jos, šiuo metu ne laikas svarstyti Konstitucijos pakeitimus. Kita vertus, pagal dabartinį Referendumo įstatymą beveik nėra galimybės, kad referendumu būtų išspręstas šis klausimas. Todėl siūloma atsisakyti referendumo dėl dvigubos pilietybės. Anot Komisijos, tai būtų nereikalingas lėšų švaistymas.

Komisija priėmė kreipimąsi į Užsienio reikalų ministeriją, kur prašoma, kad ji nustatytų tokią „projektą, kuriuos inicijuoja ir įgyvendina užsienyje gyvenantys lietuviai, finansavimo tvarką, kurioje būtų nustatytas reikalavimas prašymus dėl projektų finansavimo suderinti su Pasaulio Lietuvių Bendruomenės kraštų lietuvių bendruomenių valdybomis“.

Taip pat priimtas svarbus užsienio lietuviams dokumentas – kreipimasis į LR vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininką Zenoną Vaigauską, kur rašoma: „Komisija, vadovaudamasi PLB valdybos pirmininkės Danguolės Navickienės atlikta užsienio lietuvių apklausa, prašo Vyriausiosios rinkimų komisijos apsvarstyti galimybę įkurti atskirą vienmandatę rinkimų apygardą užsienyje gyvenantiems Lietuvos Respublikos piliečiams“.

Komisijos posėdis baigėsi birželio 4 d. spaudos konferencija, kur buvo pristatyti priimti dokumentai ir aptartos temos, kuriomis diskutuota per posėdžius.

Seimo ir PLB komisijos nariai: Irena Degutienė, Vytautas Juozapaitis, Gintautas Mikolaitis

„Bendradarbiauti būtina, tačiau ne Lietuvos lenkų reikalų sąskaita“

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Labai norėčiau, kad buvusio Lietuvos premjero Andriaus Kubiliaus lūkesčiai dėl naujai išrinkto Lenkijos prezidento naujos politikos kaimynų atžvilgiu išsipildytų. A. Kubilius jau ne kartą ragino Lenkiją mažiau kalbėti apie Pilsudskį, o daugiau apie „iPhone“. Kitaip sakant, norėtų, kad Lenkija nebūtų pamokslautoja, bet regiono lyderė, kuri aplink save burtų silpnesnes kaimynes ir taip mažintų Rusijos norą laikyti jas „artimu užsieniu“. Pasak jo, tokią politiką vykdė buvęs Lenkijos prezidentas Lechas Kačinskis (Lech Kaczyński). Jo prezidentavimo laikotarpis pasižymėjo nuoširdžiais ir draugiškais Lietuvos santykiais su kaimyne Lenkija.

Jau beveik du dešimtmečius klausydamasis Lenkijos politikų debatų, skaitydamas Lenkijos spaudą ir publicistų išvedžiojimus galiu pasakyti, kad ne viskas taip paprasta ir akivaizdu, kaip mums patiems norėtųsi tai matyti ir suprasti. Visų pirma Lenkija didelė valstybė, kurioje labai daug įvairių politinių srovių, įtakingų visuomeninių judėjimų, įvairių požiūrių į valstybės raidą, jos praeities vertinimą ir ateities vizijas. Įdomu, kad šias visuomenės grupes ar politines partijas, nepaisant jų kairumo ar dešinumų, jungia vienas bendras vardiklis – tautinis interesas. Todėl, matyt, dar ne kartą teks kalbėtis ir apie Pilsudskį, ir apie „iPhone“.

Naujasis Lenkijos prezidentas seniai deklaravo, jog norėtų tęsti buvusio prezidento L. Kačinskio politiką ir siekti, kad Lenkija taptų

Rytų Europos regiono lydere, o ne vien šlietųsi prie didžiųjų ES šalių ir vykdytų jų primestą politikos kryptį. Toks politikos pasikeitimas Lenkijos kaimynėms galėtų atnešti naudos ir galbūt net sustiprinti visos ES reikšmę. Tačiau yra vienas „bet“, apie kurį prieš kelerius metus viename įtakingame Lenkijos dienraštyje rašė taip pat A. Kubilius. Lyderystė lyderystei nelygi. Kodėl Lenkija ir kai kurios kitos Europos šalys garsiai kalba apie tai, kad JAV negali atsisakyti savo lyderystės pasaulyje, taigi ir Europoje?

Nuogąstaujama, kad taip atsitikus greitu laiku kiltų sumaištis, dar labiau didėtų regioniniai konfliktai, iš naujo būtų nubrėžtos kai kurių valstybių sienos. Tvirtinama, kad nepaisant kartais dviprasmiškos JAV politikos kai kuriuose pasaulio regionuose, vis dėlto šioje šalyje nusistovėjęs Vakarų civilizacijos vertybių ir elgesio modelis. Jis mums labiau priimtinas nei kai kurių kitų didžiųjų valstybių. Gal todėl vienu metu Lietuvoje pradėta pasakoti anekdotus apie tai, kad „reikėtų Lietuvai paskelbti karą JAV ir tegul kuo skubiau jie mus okupuoja“. Matyt, ne be pagrindo manoma, kad JAV „okupacija“ būtų labiau priimtina Lietuvai nei, tarkim, kurios nors stipresnės kaimyninės valstybės, net jeigu su ja Lietuvą sietų turtinga istorija, bendras paveldas, panašus

švietimo modelis ar žmonių dvasingumas. Taigi su ta lyderyste nėra taip paprasta. Viena aišku – primesti jos iš viršaus neįmanoma. Tačiau jeigu ji bus grindžiama bendromis vertybėmis, bendrais siekiais stiprinti regiono stabilumą ir noru išsaugoti esminius jo sudedamųjų dalių nacionalinius interesus, tai bent teoriškai tai padaryti įmanoma. Tačiau tam reikia visų kaimynų pastangų ir kompromisų.

Man atrodo, kad Lietuvos politinio, intelektualinio, mokslinio elito vaidmuo ir atsakomybė šiame procese labai didelė.

Reikia Lenkijos politiniam elitui padėti suprasti Lietuvą. Kai kartais Lenkijos spaudoje skaitau žymių Lietuvos žurnalistų, politologų ar publicistų pasvarstymus apie abiejų šalių tarpusavio santykius ir jų prastėjimo įkalčių Lietuvoje paieškas, susidaro įspūdis, kad dažnai klaidingai suvokiamos ir interpretuojamos Lenkijos visuomenės nuotaikos, lenkų charakterio ypatumai, požiūris į savo tautą ir jos interesų gynimą. Galbūt todėl ir sudėtinga susikalbėti. Lenkai niekada nesupras lietuvių, kai šie aiškina, kad dvikalbiai vietovardžiai Lietuvoje ar originalo kalba rašomos pavardės pakenks lietuvių kalbai ir žeis lietuvių jausmus. Jie juk šventai įsitikinę, kad Lietuvoje lenkų kalbą visi supranta, o lietuviškos pavardės atsirado tik XIX a.

Įdomu, kad šias visuomenės grupes ar politines partijas, nepaisant jų kairumo ar dešinumų, jungia vienas bendras vardiklis – tautinis interesas. Todėl, matyt, dar ne kartą teks kalbėtis ir apie Pilsudskį, ir apie „iPhone“.

pabaigoje, kilus „lietuvių nacionalizmui“. Tačiau lenkai puikiai supras argumentus, kad šiais neramiais laikais dvikalbiai vietovardžiai ar gatvių pavadinimai tokioje mažoje šalyje kaip Lietuva mažins lietuvių atsparumą kitoms grėsmėms, gali kelti politinę sumaištį, didinti nepasitikėjimą sava valstybe, skaldyti visuomenę būtent tuo metu, kai to pasitikėjimo ir piliečių vienybės Lietuvai ir Lenkijai reikia. To reikia, kad Lenkija galėtų įgyvendinti „lyderystės projektą“. Tokius argumentus lenkai supranta, nes šiandien jų požiūris į savo šalies saugumą ir išorės grėsmes yra toks pat, be jokių kompromisų.

Naujai išrinktas Lenkijos prezidentas Andrzej Duda (Andrzej Duda), duodamas interviu Lietuvoje veikiančiai radijo stocijai „Znad Wili“ (2015-05-26), gyrė Lenkijos prezidento Lecho Kačinskio vykdytą politiką Lietuvos atžvilgiu. Jis pažymėjo, kad reikia atkurti dialogą ir sukurti instrumentus, kuriais galima būtų paveikti Lietuvos politinį elitą. Pasak jo, tik tokiu atveju bus galima pasiekti, kad Lietuvoje gyvenančių lenkų teisių būtų paisoma pagal europinius standartus. Priminė, kad ankstesnis dialogas leido pagerinti tautiečių padėtį, pvz., įkuriant Balso universiteto filialą Vilniuje. Pabrėžė, kad nors Lenkijos ir Lietuvos bendradarbiavimas yra būtinas, niekada nesieks, jog jis būtų vykdomas Lietuvoje gyvenančių lenkų reikalų sąskaita. Noriu pacituoti interviu pabaigą, kuri vis dėlto neramina. Naujai išrinktas prezidentas, apibendrinamas savo mintis, pabrėžė: „(...) šiandien visi suprantame, kad abi mūsų šalys jaučia pavojų. Tačiau Lietuva, būdama mažesnė valstybė ir neturinti tokio potencialo (kaip

Lenkija) bei esanti blogesnėje geopolitinėje padėtyje, tuos pavojus jaučia labiau. Todėl tikriausiai supranta, kad mūsų bendradarbiavimas ir geri santykiai yra būtini. Tačiau taip ilgai tie santykiai nebus geri, kaip ilgai nebus išspręstos čia (Lietuvoje) gyvenančių lenkų problemos.“ Taigi vėl patenkame į uždara ratą, iš kurio Lietuvos ir Lenkijos elitas negalėjo ištrukti nuo pat abiejų šalių nepri-

Taigi vėl patenkame į uždara ratą, iš kurio Lietuvos ir Lenkijos elitas negalėjo ištrukti nuo pat abiejų šalių nepriklausomybės atkūrimo. Kas, kada ir kuo remiantis nuspręs, kad jau tos problemos išspręstos?

klusomybės atkūrimo. Kas, kada ir kuo remiantis nuspręs, kad jau tos problemos išspręstos? Juk ir šiandien vieniems atrodo, kad vien Lietuvos nepriklausomybės atkūrimas, įstojimas į Europos Sąjungą ir Šengeno erdvę daugybę tų problemų išsprendė, o kiti mano visiškai priešingai.

„Gazeta Wyborcza“ žurnalistė Agnieszka Filipiak (Agnieszka Filipiak) savo komentare „Duda nepadės Lietuvai“ (2015-05-27) įsitikinusi, kad naujasis Lenkijos prezidentas nepagerins Lenkijos santykių su Lietuva. Ji pabrėžia, jog Lietuvos politikai klysta tikėdamiesi santykių pagerėjimo. Primena, kad „Teisės ir teisingumo“ partija, iš kurios kilęs naujasis prezidentas, demonstravo žymiai radikalesnę politiką Lietuvos atžvilgiu nei „Piliečių platforma“. Tai šios partijos nariai rinko lėšas Lietuvos teismo priteistai baudai už dvikalbių gatvių pavadinimų lentelių nenukabinimą, rėmė ir palaikė glaudžius ryšius su Lietuvos lenkų rinkimų akcija, tai jos ir naujojo prezidento rinkėjai labiausiai domisi tautiečių Lietuvoje reikalais. Kaip bus, netrukus pamatysime.

Angliškos dainos konkurse Slabadoje

SIMONA ZUBAVIČIŪTĖ

Gegužės 22-ąją nuvažiavome į Slabadą. Ten vyko angliškų dainų konkursas jauniui nuo 10 iki 16 metų. Šiemet jis surengtas jau dešimtą kartą. Taigi švęstas jubiliejus. Mes, „Žiburio“ mokiniai, dalyvavome jame antrą kartą.

Atvažiavę į Slabados mokyklą nuėjome prisiregistruoti. Organizatoriai mus nuoširdžiai priėmė. Žiūrėdami kitų dalyvių pasirodymų kantriai laukėme savo eilės. Atlikėjų dainavimo lygis tikrai buvo labai aukštas. Padainavę pasijutome labai pavargę, bet laimingi.

Atėjus laikui paskelbti rezultatus kiekvienas iš mūsų jautė tam tikrą įtampą. Negalėjome patikėti, kad grupių kategorijoje mes – Julija, Dovydas, Artūras ir aš – laimėjome trečiąją vietą. Aš kaip solistė irgi iškovojau trečiąją vietą.

Esame labai laimingi ir dėkingi muzikos ir anglų kalbos mokytojams.

Is www.suwalki24.pl

Elko vyskupas „Žiburyje“

„AUŠROS“ INF.

Gegužės 18 d. Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje lankėsi Seinų parapiją vizitavęs Elko vyskupijos pagalbinkas vyskupas Romualdas Kaminskis (Romuald Kamiński). Į „Žiburį“ jį atlydėjo parapijos klebonas Zbignevas Bzdakas (Zbigniew Bzdak) ir vikaras kun. Petras Gucevičius, dirbantis taip pat mūsų mokykloje tikybos mokytoju.

Svečius pasveikino mokyklos direktorius ir mokiniai, dėkodami už galimybę Seinuose melstis ir savo tikėjimą išpažinti gimtąja kalba bei įteikdami gėlių. Beje, vyskupas, kalbėdamasis su mokiniais, gautas gėles padovanojo mokyklos direktoriui ir ilgiausiai dirbančiai mokytojai Janinai Macukonienei. Elko ganytojas su mokiniais bendravo labai tiesiogiai ir šiltai, kartu sukalbėjo maldelę (beje, paprašė, kad maldą pradėtų vaikų gimtąja kalba kun. Petras Gucevičius).

Irenos Gasperavičiūtės nuotrauka

Seinų miesto burmistras ateina į „Žiburio“ mokyklą

„AUŠROS“ INF.

Rudenį pasikeitus Seinų miesto vadovui, keičiasi ir požiūris į lietuvių. Anksčiau Seinų burmistras tik paslapčia įslinkdavo į „Žiburio“ vaikų darželį paskaičiuoti vaikų (patikrinti, ar nepermokė dotacijų). Šiuo metu visų pirma keičiasi miesto vadovo santykis su čia gyvenančia tautine mažuma. Dabartinis burmistras Arkadiušas Novalskis (Arkadiusz Nowalski) už-eina į „Žiburio“ mokyklą pasitarti dėl tam tikrų veiklų, siūlo bendradarbiavimą, o gegužės 18 d. asmeniškai įteikė „Žiburio“ vaikams, dalyvavusiems ekologijos konkurse „Ekostworek“, diplomus. Onutė Karaneckaitė už savo kūrinį laimėjo pirmąją vietą. Buvo taip pat išskirtas grupinis vaikų darželio darbas – drugelis.

Irenos Gasperavičiūtės nuotrauka

Šiurpilis ir archeologiniai tyrimai

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Archeologiniai tyrimai yra viena iš įdomiausių archeologijos mokslo dalių. Bent man taip atrodo. Negalima suvaldyti smalsumo tuomet, kai kastuvėliu išverčiamas pirmasis žemės sluoksnis. Nežinai, ką rasi, bet žinai, kad turi progą savo rankomis pačiupinėti senosios genties įrankius, puodelio nuolaužą, papuošaliuką arba lėtai atidenginėti buvusios tvirtovės pamatus. Smagu būtų kada nors dalyvauti tokioje archeologų ekspedicijoje, tačiau kai nėra tam galimybių, džiugu bent pabūti tyrėjų konferencijoje.

Gegužės 29 dieną dalyvavau archeologų susitikime, kuris vyko Čejevščiznoje. Tai nuo Punsko apie 30 km į rytus nutolusi vietovė. Jau pati kelionė, nusėta nematytų ežerų ir aukštų kalnų peizažais, vertė nerimauti dėl neprasidėjusių archeologų kalbų. Kodėl? Todėl, kad negali įsivaizduoti, ką išgirsi būdamas paslaptingoje, kalvomis nusagstytoje jotvingių žemėje. Į konferenciją „Polsko-Norweska Inicjatywa Nowoczesnego Konserwatorstwa Archeologicznego „Archeologia Jaćwieży“ (Lenkijos ir Norvegijos naujoviškos archeologinės paveldosaugos iniciatyva „Jotvos archeologija“) teko nuvykti su Jotvingių ir prūsų bendrija. Renginyje dalyvavo ne tik lietuviai ir lenkai, bet taip pat vienas norvegas. Niekada nepagalvotum, kad ką bendra turi skandinavų, tiksliau – norvegų, lietuvių ir lenkų tyrimai. Na, Norvegijoje nieieškoma baltų genčių pėdsakų, tačiau kai kuriuos iškasenų elementus galima bandyti palyginti. Apie tai ir norėsiu papasakoti.

Beje, konferencijos metu turėjau progą klausytis Gintauto Vėliaus,

Sauliaus Vadišiaus, Gintauto Zabielos pranešimų apie Lietuvoje vykusius arba vykstančius archeologinius kasinėjimus (Kernavėje ir pietvakarių dalyje). Pasirodo, Kernavėje vyksta sodybų rekonstrukcija. Jos bus prieinamos lankytojams.

O kas naujo Suvalkijoje, tiksliau – Šiurpilio apylinkėse? Čia visą laiką vyksta archeologiniai tyrimai, nes turbūt ši teritorija vis dar slepia begales vietų, kuriose galima aptikti jotvingių pėdsakų. Konferencijos

tiriantis senąsias gyvenvietes Norvegijoje, pasakojo, kad pas juos labai dažnai (o gal ir visada) kelio statybų investuotojai kviečia archeologus tirti aplinką. Kodėl? Todėl, kad nebūtų sunaikinti seni, istoriniai elementai ir objektai. Suprantama jų vertė, pagarba protėviams, jų palikimui. Atkreiptas dėmesys, jog Lenkijoje ir Lietuvoje dirbami labai dideli žemės plotai. O štai Norvegijoje yra nemažai visiškai žmogaus nepaliestų arba mažai apdirbtų žemės

vedėja pasakojo, jog netoliese buvo rasta segė, kurios formos būdingos tik Mozūrijos senųjų gyventojų papuošalams. Manoma, kad tai svarbus ženklas, rodantis, jog buvo palaikomi ryšiai su šalia gyvenančiomis gentimis. Susitikime lietuvių ir lenkų tyrėjai pasakojo, kaip atrodo archeologo darbas, kaip jie tiria aplinką. Lyginant jų darbą su Norvegijoje vykstančiais tyrimais, išvelgiamas labai didelis skirtumas. Archeologas Martin Gollwitzer,

plotų. Norvegas pasakojo, kad tik po II pasaulinio karo jo valstybėje „sūžydėjo“ archeologiniai kasinėjimai, kuriais vėliau susidomėjo Europos tautos. M. Gollwitzer teigimu, šandien tokie tyrimai, kokie atliekami Lenkijoje arba Lietuvoje, nėra populiarius jo šalyje. Tačiau padėtis po truputį keičiasi. Kai Norvegijoje norima statyti viešosios paskirties pastatą, pirmiausia atliekami archeologiniai tyrimai, kurie lemia statybos plano įgyvendinimą. Jeigu randamos,

pavyzdžiui, senosios kapinaitės, tada neįmanoma gauti leidimo statyti. Galima sakyti, kad Lenkijoje ir Lietuvoje vyksta atvirkštinis reiškinys. Nieks tokių tyrimų neatlieka. Verta pridurti, kad apie alkavietes, šventas ir garbintas vietas, kokias turėjo jotvingiai, Norvegijoje beveik nieko arba labai mažai nežinoma. M. Gollwitzer sakė, kad vienoje iš jo šalies teritorijų, kur gyveno sami gentis, buvo rastas nemažas plotas apskritimu suguldytų akmenų. Manoma, kad tai buvusios kapavietės, kurios labai panašios į jotvingių laidojimo vietas. Tyrėjo teigimu, baltų gentys tikrai palaikiusios kokius ryšius su Norvegijoje gyvenančiomis gentimis. Juk savaime jie negalėjo identišškai kurti kapaviečių.

Susitikimo metu vyko diskusija, susijusi su mūsų krašte esančiais piliakalniais – tais, kurie viešai pripažinti piliakalniais, ir tais, kurie tik numanomi. Daugiau dėmesio skirta tiems, kurie dar nėra oficialiai pripažinti ir vadinami tiesiog aukštais kalnais. Omenyje turėta Barsukalnį. Čia niekada nebuvo atlikti jokie archeologiniai tyrimai. Išlikę tik iš lūpų į lūpas perduodami pasakojimai apie ten buvusią jotvingių alkavietę, kurią laikui bėgant pakeitė krikščioniškoji koplytėlė. Diskusijos metu pabrėžta, jog tame kalne esantis akmenų kiekis kelia smalsumą. Ar jie ten natūraliai galėjo būti, ar kas nors juos ten sukėlė? Galbūt tai senosios genties darbas, kurį dabar negailėtingai griauna miško kirtėjai? Kur ieškoti pagalbos ir kaip apsisaugoti nuo tokio vandalizmo (ne tik Barsukalnyje, bet ir Šiurpilyje)? Deja, čia archeologai nieko negalėjo padėti, tik patarti, jog pirmiausia reikia pradėti nuo savęs, savo aplinkos ir su ja bandyti ieškoti susikalbėjimo...

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Itaip pavadintą koncertą 2015 m. gegužės 16 d. žiūrovus sukvietė Punsco lietuvių kultūros namų kapela „Klumpė“ (vad. Jonas Zakaravičius) ir šokių grupė „Vyčiai“ (vad. Asta Pečiulienė). Liaudies muziką bei šokius pajvairino tekstai iš Juozo Šeivinsko pjesės „Nepasisekė“. Į personažus išikūnijo „Vyčių“ grupės dalyviai.

Koncerte nuskambėjo septyniolika „Klumpės“ atliekamų dainų ir instrumentinės muzikos kūrinių. „Vyčiai“ sušoko tris šokius. Koncerte vaizduota lietuviškas kaimas ir santykiai tarp bernelio ir mergelės. O kad tie santykiai būtų „su prieskoniais“, pasirinkti ne šiaip sau gražūs ir jauni mergelė ir bernelis, bet senmergė ir senbernis. Skambant

trankiai „Klumpės“ muzikai, šlubas senbernis Martynas Špokas svajojo, kaip „ant amželio pabaigos“ susirasti žmoną. Mat pavydėjo savo šeiminkui Jonui, kuris po trijų savaitių nebuvimo namuose susirado pačią. Martynas tiesiog užsidegė. Ir nors jau buvo perkopęs pusę amžiaus, nusprendė susirasti „mergelę“. Jis kaimo vakaruškose šokdino mergas, bet nei viena prie jo nelipo. Tad nusprendė imtis gudrybių. Kol „Klumpės“ muzikantai grojo maršus, polkas ir valsčius, Martynas sumastė parašyti skelbimą į laikraštį, jog ieškąs žmonos. Ne prastos pačios jis norėjo. Turėjo būti daininga, su gera gerkle... Mat prisiklausė, kaip dainuoja žavios „Klumpės“ dainininkės. Ir dar – lyg tyčia – dainas apie meilę.

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

Kai aš turėjau kaime mergelę...

ASTA PEČIULIENĖ

Tik skelbimo Martynas nerašė savo vardu (bijojo būti neatpažintas), o pono Jono Rundelio. Kandidatėmis į žmonas prisistatė dvi su gerkle ir su nagais, bet labiausiai pinigų ištroškusios užkietėjusios senmergės. Kilo nesusipratimas. Jos griebė į glėbį vedusį Joną Rundelį. Tas vos gyvas išnešė kudašių. Paėmęs į rankas laikraštį tarp visų skelbimų rado Martyno parašytą jo vardu skelbimą apie žmonos paiešką. Martynas prisipažino, kad pakerėtas pono meilės savajai žmonai pats panoro būti „žentas“... Bet tos senmergės, nors ir senos, ir klišos, nė viena nenorėjo tekėti už seno, luošo pašlėmėko, kuriam jau kone laikas grabą taisytis. Taip ir neišsipildė Martyno norai. Beliko tik prisiminti, „kokią jis turėjo kaime mergelę“.

Kapelos muzikantai ir dainininkai visomis išgalėmis stengėsi sukurti tokią atmosferą, kad tik Martynui pavyktų susirasti mergą. Jie dainavo apie saulutę, tekančią rytuose, apie meilę, tėvynę. O Martynas jau įsivaizdavo, kaip eis pas merguželę (daina „Ateisiu, mergužele, ateisiu“), klausėsi, kaip vingiuotu takeliu pas

mergelę atėjo bernelis ar kaip pakeily pamatė žavią grėbėjęlę. Kapelos moterų ir balsingų vyrų atliekamos dainos, subtilios aranžuotės instrumentiniai kūriniai pynėsi su ypatinga meilės istorija, šokiais kaimo gryčioje...

„Klumpė“ šiuo koncertu pažymėjo savo 49-ąją sezoną, „Vyčiai“ – 14-ąją. Ir visi buvom laimingi, kad bent vienais metais nieko neišleidome iš

supranta, kad sava kalba, sava daina, šokis, muzika ne tik turtina jų dvasią, bet ir plečia visų klausytojų akiratį.

Ačiū už ilgametį dalyvavimą „Klumpės“ ir „Vyčių“ dalyviams, jų šeimoms, kurios dažnai šių vyrų ar moterų pareigas perima ant savų pečių ir darniai sutardami išleidžia saviveiklininkus kilniam darbui.

Kultūroje visuomet reikalingos dvi pusės: ta, kuri rodo, ir ta, kuri žiūri.

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

savo gretų. Vadinasi, kapeloje groja ir – turime viltį – gros ir senimas, ir jaunimas. Visi mūsų ansamblių dalyviai – ypatingi Punsco krašto šviesuoliai. Už tai labai nuoširdžiai jiems dėkojame. Jie koncertuoja ne tik savam krašte, bet dažnai lietuvių kultūrą neša į pasaulį ant sparnų, niekada nesiskųsdami, kad jie pavargę, kad nenori, kad negali. Žmonės

Todėl nepaprastai dėkingi esame ištikimiems žiūrovams, kurie gerbia saviveiklininkų darbą ir savo buvimu koncertuose įrodo, jog tas darbas nenuėina veltui, yra vertinamas.

2015 m. Punsco lietuvių kultūros namų ansamblių veiklą remia Lenkijos administravimo ir skaitmeninio ministerija.

Vakaras su daina

ASTA PEČIULIENĖ

Jau trečius metus Punsko lietuvių kultūros namai rengia „Popietę su daina“ arba „Vakarą su daina“, žiūrint, koku paros metu renginys vyksta. Tai mišriojo choro „Dzūkija“ (vad. Vidas Simanuskas) bei Vaikų ir jaunimo vokalinės grupės (vad. Egidija Pocienė) metų koncertas.

Šiųmetis koncertas vyko gegužės 30-osios vakarą, todėl ir pavadintas „Vakaru su daina“. Jo vedėja buvo žavioji dzūkutė Marceliutė (AKKC direktoriaus pavaduotoja Daiva Andruškevičienė), atvykusi pas mus iš Alytaus. Pasipuošusi tautiniais drabužiais ir spalvotu pievų gėlių vainiku, ji ne tik pristatinėjo koncerto eigą, bet dar ir eiliuotomis frazėmis, žaismingai mokė žiūrovus, kaip padidinti šeimą, kokių priemonių imtis norint sulaukti berniuko, mergaitės ar dvynukų. Džiugino nepriekaištinga dzūkų šneka, linksmu porinimu.

Pirmąją koncerto dalį žiūrovai klausėsi „Dzūkijos“ dainų. Šiais metais kaip tik birželio pabaigoje mūsų choras ruošiasi dalyvauti VIII Šiaurės ir Baltijos šalių chorų festivalyje

Rygoje, Latvijoje. Jis vyks kartu su Alytaus kultūros ir komunikacijos centro kameriniu choru „Varsa“. Abiem chorams vadovauja Vidas Simanuskas. Jis yra ir kelionės iniciatorius. Ruošimasis šiai šventei lėmė koncertinės programos pasirinkimą. „Dzūkija“ dainavo dainas, kurias kartu su „Varsa“ pasirengusi atlikti Rygoje. Daugiausia tai buvo lietuvių autorių, klasikų kūriniai, kaip antai: „Mano gimtinė“, „Teka, teka šviesi saulė“, „Augo bernelis“, „Oi, berneli, bernužėli“, „Šią naktelę“, „Buvo dūda Vilniuj“, „Mano kraštas“ ar „Širdžių kalba“. Vieną dainą „Kom!“ atlikome būtent iš Latvijos festivalio repertuaro. Mums pasirodė, kad tai žaisminga ir melodinga daina. Nors muzikos ir teksto autorė švedė Monica Aslund, bet daina parašyta visiems suprantama kalba, nes žodžiai skamba: „Dom, dom, dom... la did da di daj dam da di da di da ijjam da...“.

Šiemet mūsų džiaugsmui choras vėl padidėjo. Vis prisijungia nauji, jauni, skambūs balsai, kas nepaprastai džiugina mūsų bendruomenę. Tai

ne tik vadovo, kuris savo darbo metodais, asmenybe sugeba pritraukti naujus dainininkus, nuopelnas, bet ir mūsų pačių tautinis susipratimas bei brandumo požymis, kuris vis dažniau įžvelgiamas jaunojoje kartoje: aš ne tik privalau imti, bet mano pareiga taip pat atiduoti duoklę savo kraštui.

Pati chorą lankau vos antrus metus,

bet matau čia sveiką darbo atmosferą, draugiškus santykius, nuoširdų bendravimą. Choras – nepaprastas kūrinys. Čia pasitaiko ir stiprių, ir silpnųjų balsų, bet esmė ta, kad vadovas privalo tuos skirtumus užglaistyti, sutramdyti garsiausius, iškelti tylenius. Mat choras suskamba tik tada, kai daugelio balsai susilieja į vieną visumą ir girdimi subtilūs akordai.

Antrojoje koncerto dalyje pasirodė Vaikų ir jaunimo vokalinė grupė. Dzūkė Marceliutė persirengė šventiška suknele – pasiruošė švęsti gimtadienį. Mat mūsų vokalinis ansamblis šiais metais šventė 5-ąjį jubiliejų. Ši grupė visus tuos metus gyvavo be vardo. Ir vadovei, ir dalyviams buvo sunki užduotis surasti atitinkamą pavadinimą. Todėl koncerto išvakarėse suskubau pagalbos kreiptis į mūsų daugelio ansamblių „krikštatėvį“ Algį Uzdilą, lituanistą, kuriam gražių žodžių ir minčių netrūksta. Iš daugelio pateiktų pavadinimų vienas man įstrigo labiausiai – „Balsynėlis“. Iš pradžių jis man susigretino su giesmynėliu ar

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

maldynėliu, bet pagalvojau: „Taip, juk čia ir yra įvairių balsų rinkinys, todėl vardas „Balsynėlis“ kuo puikiausiai tinka, juolab kad tokio vardo dar nėra nei Lietuvoje, nei lietuviškose bendruomenėse užsienyje“. Todėl eilinį kartą dėkojame A. Uzdilai už gražų, neeilinį ansamblio pavadinimą.

Vaikučiai ir jaunimas ansamblio 5-mečio proga dainavo gražiausias

dainas iš savo repertuaro. Žiūrovus žavėjo ne tik jomis, bet ir aprangos, kurią parūpino vadovė Egidija, įvairove. Šiuo metu kolektyvą sudaro dviejų amžiaus grupių dalyviai: vyresnės merginos, kurių dauguma dainuoja nuo pat pradžių, ir jaunesnieji, kurių balsai dar vis formuojami, derinami, bet rezultatai jau po truputį apčiuopiami.

Vaikų ir merginų atliekamos dainelės buvo linksmos, uždegančios, šventiškos – kaip ir dera švenčiant gimtadienį. O iškilmingumo kiekvieną kartą suteikdavo Marceliutės žodiniai intarpai.

Tikiuosi, kad kiekvienas vokalinės grupės dalyvis išgyveno šventę savo širdelėje, bet nieks iš jų nesitikėjo, kad tą vakarą bus

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

„pakrikštyti“. Nuskambėjus paskutinei dainai atėjo sveikinimų metas. Čia ir įvyko didžiulė staigmena. Kultūros namų direktorė perskaitė vardo suteikimo aktą:

Punsko lietuvių kultūros namų vaikų ir jaunimo vokalinei grupei 5-erių gyvavimo metų proga suteikiamas vardas „BALSYNĖLIS“

Miela vadove Egidija, jaunieji Dainorėliai,

Jau penkerius metus gegutė iškukavo Jūsų ansamblui ir tiek pat metų Jūs, vadove, Punsko krašto vaikuose ugdote meilę lietuviškoms dainoms.

Iš mažų mergyčių užaugo dailios merginos, grupė vis pasipildo naujais dainorėliais ir taip skrieja metai, sukasi ratu, o Jūsų dainos skamba mūsų ir Lietuvos padangėje.

Ačiū už visų Jūsų bendrą darbą, už lietuviškos dainos sklaidą, o Jums, vadove, už lietuvišbės grūdėlio želdinimą mūsų vaikuose.

Linkime Jums visiems skambių dainų ir ištvermės savo nepaprastai prasmingoje veikloje. Giliai tikime, kad dar daug dainuojančių pavasarių Jums visiems gegutė iškukuos.

Punsko lietuvių kultūros namų bendruomenės vardu direktorė Asta Pečiulienė

„Balsynėliui“ buvo sugiedota „Ilgiausių metų“, į sceną įneštas didžiulis tortas su penkiais ugnies fontanais, o vaikų akyse išžvelgėme euforiją ir užsidegimą naujai veiklai,

naujiems darbams.

Ačiū – per maža pasakyti visiems choristams, vaikams, jų tėveliams, kurie atveda, suveža mažylius į repetitijas. Visiems LKN saviveiklininkams reikėtų paminklą pastatyti už jų norą skleisti gėrį ir grožį mūsų krašte. Tikėkimės, kad tokie mūsų darbai nenueis veltui, kad išsiugdysime jaunąją kartą, kuriai taip pat rūpės lietuviybė, kultūra, kilni dvasia. Ir gal tuomet niekas neišdrįs sakyti: „Bilietai į choro koncertą? Kas ten eis?“. Eis, eis, žmonės didelės kultūros, dainos gurmanai, lietuviybės saugotojai tikrai eis...

Atskiri padėkos žodžiai vadovams V. Simanaskui ir E. Pocienei bei jų pagalbininkėms „Dzūkijos“ akompaniatorėi Linai Abromavičienei ir chormeisterei – mūsų kraštiečiai Alicijai Malinauskaitei, kuri baigusi Gdanskio muzikos akademijos smuiko klasę talkina choro vadovui savo gebėjimais. O patys nuoširdžiausi padėkos žodžiai vedėjai Marceliutei, kuri kiekvienu žodeliu traukė klausytojo ausį ir akį.

Jau keletą metų Punsko LKN ansamblių veiklą remia Lenkijos administravimo ir skaitmeninio ministerija. Gavę lėšų susimokame transporto išlaidas, nusiperkame lietuviškų leidinių, muzikos įrašų.

Visiems dėkoju už puikią šventę ir gerą nuotaiką. Tikimės, kad kitais metais vėl sulauksime chorinės muzikos gerbėjų, atlikėjų, o „Balsynėlis“ pragys naujais skambiais balseliais.

Šių metų gegužės 30 dieną Žagarių bažnytelėje antrą kartą nuskambėjo gražiausios giesmės. Be galo gražiai, su šventine nuotaika užbaigtos visą mėnesį trukusios gegužinės pamaldos. Galima tik džiaugtis, kad šis maldų ir giesmių laikotarpis vainikuotas skambiomis mūsų ir iš Lietuvos atvykusių chorų giesmėmis. Ypač mūsų krašte gegužinės pamaldos labai reikšmingos. Būtina pabrėžti, kad jos Lietuvoje įvestos ne sostinėje, o Seinų vyskupijoje. Tuo metu (1851–1853) vyskupijai vadovavo prelatas Butkevičius. Jo pėdomis nusekė ir žemaičių vyskupas Motiejus Valančius, įvesdamas gegužines pamaldas savo vyskupijoje. Taigi Seinuose gyvavęs stiprus lietuvių žiburys turėjo įtakos krikščionių tradicijų tāsai Lietuvos miestuose ir kaimeliuose.

Bažnytinių chorų šventė prasidėjo kun. Petro Gucevičiaus atnašaujamomis šv. Mišiomis ir Šv. Kazimiero draugijos pirmininko Algirdo Vektoriaus kalba. Chorų pasirodymo metu labai trumpai papasakota kiekvieno atvykusio kolektyvo susikūrimo istorija. Pirmąsias giesmes atliko Suvalkų choras. Sunku patikėti, bet Suvalkuose bažnytinis giedojimas, tai 100-metė lietuvių tradicija. Smagu, kad ten giesmės nenuityla ir pasiekia Punsko ir Seinų kraštą. Suvalkų choro vadovas – Gediminas Kraužlys. Jie pagiedojo tris giesmes: „Šiluvos Marijai“, „O skaisčiausia, o gražiausia“, „Sveika jūsų žvaigžde“.

Vėliau pasirodė pensininkų klubo kolektyvas „Tėviškės aidai“. Nors jie dažnai kraštiečius sveikina smagiomis, jaunystę primenančiomis dainomis, šį kartą sugiedojo bažnytinės giesmes („Marijos vardas“, „Gėlė nežemiška“, „Giesmė į Šiluvos Mariją“).

Kokia šventė būtų be Žagarių bažnytelės globėjų? Giedantį Žagarių chorą galima išgirsti itin retai ir, ko gero, tik pačioje bažnyčioje. Tenka pripažinti, kad jų suderinti ir skambūs balsai negalėjo nesujaudinti

II bažnytinių chorų šventė Žagariuose

JURGITA STANKAUSKAITĖ

pačių jauniausių klausytojų. Nors šis choras atliko tik dvi giesmes

(„Neapleisk manęs, Marija“ ir „Garbės Marija“), tikrai verta nuvykti

į Žagarius, nepagailėti nei laiko, nei degalų, ir pasiklausyti, kaip gražiai

jis gieda per šv. Mišias. Žagarių kaimelio choristams vadovavo Voicechas Šrederis (Wojciech Szreder).

Į šventę atvyko ir Punsco bažnytinis choras, kuris pagiedojo šias giesmes: „Dangaus karaliene“, „Per gyvenimą keliaujam“, „Malda Marijai“. Choro vadovas – vargonininkas Eugenijus Parakevičius.

Po punskiečių pasirodymo paskutiniai šventės dalyviai iš Marrijampolės sugiedojo „Ave Marija“, „Myli-moji karalienė“, „Ausk Marijai“. Šis choras gieda Šv. Vincento Pauliečio bažnyčioje. Jam vadovauja Birutė Pavalkienė.

Šventės metu kartu sugiedota keletą giesmių ir Lietuvos himną. Labai ačiū organizatoriams už puikiai surengtą šventę ir „užsakytą“ puikų orą. Padėkos žodžiai keliauja šventės rėmėjams: Lietuvos užsienio reikalų ministerijai, Lenkijos administravimo ir skaitmeninimo ministerijai, Maršalkos įstaigai.

Žagarių bažnytėlės choras (vad. Voicechas Šrederis)

Suvalkų choras „Ančia“ Žagarių bažnytėlėje (vad. Gediminas Kraužlys)

Keliaujame „PROTĖVIŲ TAKAIS“

ONUTĖ VIRBYLIENĖ

Gegužės 23 d. mūsų krašte vyko LLD Suvalkų skyriaus suorganizuotas renginys – Tarptautiniai poezijos ir prozos mėgėjų susitikimai „Protėvių takais“.

Keliaudami „Protėvių takais“ nutarėme pirmiausia užsukti į Jeleniavą. Ten pagerbėme šventoriuje prie bažnyčios palaidotus du lietuvius kunigus, šios parapijos klebonus: a. a. Jurgį Katilių ir a. a. Joną Akelaitį, kuris pastatė šalia stovinčią šventovę (apie tai trumpai papasakojo Juozas Vaznelis). Užsukome ir į jos vidų. Pasimeldę ir pasigrožęję ką tik restauruota bažnyčia pasileidome Vižainio link.

Važiuodami žavėjomės nuostabiu gamtovaizdžiu ir net nepajutome, kaip greitai atvykome į Vižainį. Prie bažnyčios mus pasitiko šios parapijos klebonas Rišardas Gwiazdowski (Ryszard Gwiazdowski). 10 val. prasidėjo šv. Mišios lietuvių kalba už Vižainio mirusiųsios, kažkada čia gyvenusius lietuvius. Jas atnaušavo Pavluskos klebonas Andrzej Opanowski (Andrzej Opanowski). Pamaldas praturtino „Tėviškės aidų“ ir „Ančios“ ansambliai (vadovaujami Gedimino Kraužlio), atlikdami giesmes, alytiškė Asta Galbuogienė, giedodama psalmes, ir Kostas Leončikas, skaitydamas Mišių skaitymus. Malonu, kad šv. Mišiose dalyvavo vietinis klebonas ir zakristijonas. Bažnyčioje prisirinko daug žmonių. Atvyko svečiai – literatai iš Lietuvos, Punsco viršaitis Vytautas Liškauskas su žmona Onute ir kiti, tarp kurių pažinome ir nuo Punsco kilusią Teresę Jalauskaitę-Kovalevską su vyru

Renginio dalyviai Eglinės piliakalnio papėdėje

(dabar ji gyvena Vižainio krašte).

Po pamaldų visi nusifotografavę, klebono ir zakristijono lydimi nuvykome į parapijos kapines. Ten aplankėme buvusio Vižainio klebono Jono Venckaus ir lietuvių kilmės kunigo prelato Vytauto Baliukevičiaus bei jo tėvo Jono Baliukevičiaus kapus. Nuėjome taip pat pasimelsti prie suvalkiečio Prano Sovulio brolio bei marijampoliečio Ričardo Jurgelevičiaus giminaičių kapų. Padėję gėlių, užžiebę žvakeles ir pasimeldę už visus mirusiųsios keliavome toliau.

„Poetinė“ renginio dalis vyko Eglinės piliakalnio papėdėje. Atvykę į svetingą Audriaus Jankausko sodybą, nuoširdžiai su visais pasisveikinę, skubiai papietavome ir išgėrėme kavos, kad nepritrūktų energijos kopti į piliakalnį. Kalno papėdėje šeimininkas jau buvo paruošęs vietą mūsų susitikimui, sukrovęs laužą... Gausiai susibūrė ir kiti norintys kartu švęsti žmonės.

Ižanginį žodį tarė „Suvalkiečio“

redaktorius Kazimieras Baranauskas. Jis įdomiai papasakojo apie šią istorinę vietą. Vėliau savo kūrybą, tarp kitko, skaitė: Emilija Krušnienė, Asta Galbuogienė, Albinas Rauličkis, Zina Bražinskienė, Gražina Bolienė, Milda Zaveckienė, Alfonsas Vitkauskas iš Alytaus rajono literatų klubo „Tėkmė“, Ričardas Jurgelevičius, Janina Martinaitienė, Rita Volteraitienė, Jonas Augustaitis, Edgaras Alaburda iš Marijampolės literatų klubo „Sietynas“, Šarūnas Sejūnas su dukra Živile, Edmundas Venslova iš Kalvarijos literatų klubo „Rasa“, Genovaitė Pečiulytė, Kazimieras Baranauskas, Pranas Sovulis ir Onutė Virbylienė iš Suvalkų lietuvių klubo „Vienybė“. Eilėraščių tematika buvo įvairi. Išgirdome daug lyriškų, skambių posmų apie mamas, tėčius, gimtinę, tėviškę, Eglinės piliakalnį, gamtos nepakartojamą grožį... Nuostabūs vaizdai tikrai įkvėpė poetus ir netrūks jiems gerų idėjų toliau kuriant.

Iš Onutės Virbylienės albumo

Šventės metu koncertavo „Tėviškės aidų“ ir „Ančios“ ansambliai. Kelis muzikinius kūrinius atliko „Tėviškės aidų“ vyrai. Drąsesnieji net ir pašoko. Pabaigoje gražų eilėrašį perskaitė suvalkiečių Danutė Judickienė, sodyboje Eglinės piliakalnio papėdėje išgyvenusi 33 metus. Ji neslėpė, kad čia atvykusi labai susijaudino, kad jai čia viskas miela ir artima...

Paskutinė renginio dalis – neseniai išleistos knygos „Viktoras Vinikaitis“ pristatymas – vyko Suvalkų lietuvių „Vienybės“ klube. Apie leidinį trumpai papasakojo jo redaktorius Kazimieras Baranauskas. Jis paminėjo, kad knygos autorė (a. a. Viktoro Vinikaitio giminaite) a. a. Elena Staskevičienė nespėjo jos pabaigti. Tai teko padaryti dukrai Ritai Staskevičiūtei.

Paskui dar ilgai smagiai bendrauta prie vaišių stalo. Vėl skaityta graži poezija, dainuota, kalbėtasi ir... vėl dainuota iki vėlyvo vakaro.

Mūsų renginys buvo atviras – skirtas visiems norintiems. Visą šeštadienį nuo pat ryto iki vakaro mus lydėjo malda, poezija, skambi muzika ir daina. Reikia pripažinti, kad visose renginio dalyse dalyvavo gana daug žmonių. Tik gaila, kad nebuvo tarp mūsų Suvalkų mokinių, lankančių lietuvių kalbos pamokas, nors buvo pakviesti kartu su mokytojais.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, kurie padėjo surengti šią nuostabią ir turiningą šventę.

Rengėjai: LLD Suvalkų skyrius, „Suvalkiečiai“

Rėmėjai: Lenkijos Respublikos administravimo ir skaitmeninimo ministerija (Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji), LLD Suvalkų skyrius, „Vienybės“ klubas

Gegužinės

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Gegužė – ypatinga. Tai Švč. Mergelės Marijos mėnuo. Sugrįžta gražus paprotys rinktis vakarais prie kaimų kryžių. Gegužę daugelyje kaimų vyksta kaimo žemės šventinimas, kalbama litanija, laikomos mišios per gegužines, mūsų krašte vadinamas „mojinėmis“. Bronė Kvatirskienė iš Jonaraisčio kaimo prisimena:

– Per tris Kryžavos dienas suveidzinėjo visas kaimas vienon vieton melscis. Dar daugiau kožnas savo namuose. O kap mergu buvau, tai pamenu: tep skubinuos mamai padėc apsižūrėc, kad cik laistų an mojavos. Pasimeldzam, pagiedam, o paskui tai šposinam. Labai buvo krūkščų, tai kap invels bernai in plaukus ir juokias, o mes cypiam iš baimės.

Radžucuose buvo du kryžai, tai vienų vakarų prie vieno, kitų prie kito suveidzinėjom. Nesiskubinom papoteravį skyrscycis, tai suveinam kur vienon vieton. Buvo mūs dzvylika merginų, da priaina vaikiščų, da ir iš Žagarų jaunimo, tai žiedukų dalinam, tai strokus pasakojam vieni kiciem, būtus ir nebūtus dalykus,

o paskui bijomės namo aic. Tai vaikiščis vienų paveža an dzviraco, tai kitų. Skaitėsi tas bagotesnis, katris turėjo dzviracį, katris kainavo beveik ciek kap gera karvė. O jau motarį kas turėjo – tai ne juokas. Tai naujovė. Jei in šokius ar in bažnyčų pavėžina kas, tai baisus dzaugsmas.

Kiekvieną gegužės vakarą Punsko bažnyčioje ir Vidugirių koplyčioje žmonės rinkosi gegužinių giedojimui ir Švč. Mergelės Marijos litanijai. Dideliame Klevų kaime geri, darbštūs ūkininkai giedojo arba kalbėjo rožančių prie kryžiaus, pastatyto kleviškių saviveiklininkų lėšomis Vytauto Didžiojo garbei ir saugoto, slėpto per karą tai vienam, tai kitam kluone. Seniau per vadinamąsias Kryžias dienas ėjo per kaimą lyg procesija. Magdutė Leončikienė pasakojusi, kaip tokia procesija vakarais ėjo prie kiekvieno kryžiaus (keturiose kaimo pusėse) ir kalbėjo litaniją, giedojo giesmes. Veikė Klevų choras, tai buvo kam užvesti. Aplink kaimą apeidavo iki Klevų kapinaičių. Daug metų atvykdavo kunigas ir kapinaitėse laikydavo mišias. Taip pat būdavo

Gegužinės Klevuose

Eugenijos Pakutkienės nuotr.

Gegužinės Burbiškiuose

Iš Gedimino Nevulio albumo

šventinama žemė ir kaimo gyventojai. Kaip gerai, kad tradicija tęsiama. Nuo senovės čia ir kituose kaimuose gyventojai gerbė žemę ir tikėjo Dievo galingumu. Visiems svarbu užauginti tinkamą derlių, sėkmingai, laimingai ūkininkauti ir gyventi dariniai. Klevuose prie Klevo ežero, prie Šv. Kazimiero draugijos skyriaus statyto kryžiaus, gegužinės giesmės šiemet buvo giedamos gegužės 6–8 d. 19 val. Gegužės 8 d. po litanijos kun. Petras atnašavo šv. mišias. Jų metu melstasi už tuos, kurie 1935 metais kryžių statė ir per karą jį slėpė, už aukotojus, kaimo saviveiklininkus. Kryžius stovi Marazų vadinamajame darže (vėliau jį nusipirko Juozas Pakutka), gražioje vietoje, ant kalnelio, iš kur atsiveria vaizdas į Klevo ežerą.

Mišių metu pašventinta žemė. Pašiėmus jos iš pintinėlės sueita į vakaronę pas seniūną Romą Griškevičių. Po bendrų mišių matėsi, kad žmonės ir toliau beveik kas vakarą per visą gegužę sueidavo maldai tai prie vieno, tai kito kryžiaus (kur kam arčiau) ir grupelėmis poteriavo.

Kastulė Marazaitė-Subačienė sako: – Seniau žmonės procesijoje apeidavo visus kaimo kryžius su giesmi ir maldom, Visų šventų litaniju. Rinkosi ilgesnį laiką prie Gulbinio

ažaro, kur mūs stacytas kryžius. O vėliau toji vieta pasidarė nelabai patogi, ba placinanc vieškelį kalnelis nužamytas, nustumtas ir kryžius pasiliko aukštoj pakrantėj.

Juozas Šimčikas pranešė, kad gegužės 14–16 d. prie trijų kryžių (kiekvieną vakarą vis prie kito) rinkosi Skarkiškių ir Dievetiškių gyventojai. Jie taip meldėsi jau antrus metus. Visas dienas – su kunigu Petru. Prie kryžių šalia Adomo Staskevičiaus, Silvestro Čerlionio ir Šimčikų (čia pernai Krivoniui iš Amerikos parėmus pastatytas naujas kryžius) sodybų giedota litanija ir giesmės, pagerbiant Švč. Mergele Mariją ir prašant jos malonių. O gegužės 16-ąją čia atnašautomis mišiomis pagerbti mirusieji bei palaiminti gyvieji kaimų žmonės. Kiekviena šeima atsinešė pintinėlėje žemės, kurią kunigas palaimino, kad augintų geresnį derlių. Po mišių maldininkai rinkosi kieme pas Juozą Šimčiką vakaroti. Čia netilo dainos ir gražiai bendrauta. Susitarta ir kitais metais sueiti.

Onutė ir Gediminas Nevuliai informavo, kad Burbiškių ir aplinkinių kaimų žmonės meldėsi gegužės 20–22 d. susibūrę prie Burbiškių kryžiaus, stovinčio šalia Magalengų, statyto prieš 90 metų, 1925-aisiais.

dyboje ant Galadusio kranto. Čia atsivėrė nuostabūs vaizdai Lietuvos link. Saulėlydį gyventojai palydėjo dainomis, pritariant lakštingalai ir kitiems gamtos padarėliams. Gražiai derėjo balsai, dar Gediminas Nevulis ir armoniką virkdino. Tartasi vėl susitikti, bendrauti.

Gegužės 4-oji skirta šv. Florijonui – gaisrininkų globėjui. Žagarių gaisrininkų grupė savo globėją pagerbė gegužės 17 d. šv. mišiose Žagarių bažnytelėje, o gegužės 28 ir 29 d. giedojo gegužines giesmes, skirtas Švč. Mergelei Marijai. Anelė ir Vitas Jančiuliai pasakojo, kad Žagariuose žmonės gegužinėms rinkosi bažnytelėje. Jų užbaigimas vyko paskutinį mėnesio šeštadienį. Gegužės 30 d. 11 val. Žagarių bažnytelės skliautus virpino susirinkę bažnytiniai chorai.

Ona Dapkevičiūtė-Tumelienė prisimenanti, kad Žagariuose, vadinamuosiuose daržuose ir kaime, išėjus į kolonijas, buvo daug medinių kryžių. Tai senelis Petras Dapkevičius, gimęs 1865 m., gegužės mėnesį vesdavosi ją kasdien vakarais į tokias mišias prie kryžiaus. Kasdien visus kaimo kryžius apeidavo tokia procesija. Eidami žmonės giedojo Visų šventųjų litaniją.

Adomo Butrimo prisiminimai

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Adomas Butrimas buvo neeilinis žmogus. Verta jį prisiminti. Iš Lenkijos lietuvių draugijos suvažiavimų prisimename Adomą Butrimą kaip gražaus balso vyrą (baigiantis posėdžiui jis vis užtraukdavo lietuvišką dainą), veiklų lietuvių, kuris domėjosi tautiečių likimu, veikla. Atvykdavo su dukra, nes metų našta pakirto jam kojas. Tačiau girdėdamas jo skardų ir raiškų balsą niekas tuomet nebūtų pasakęs, kad jis turįs tiek metų.

Štai LLD (tuomet LVKD) archyvuose išlikę jo dailiai surašyti prisiminimai apie veiklius ano meto kunigus, kuriuos verta būtų paskelbti ir platesnei visuomenei.

„Lietuvių šv. Kazimiero draugijos instruktoriaus Adomo Butrimo (gimusio 1904 m. balandžio 30 d.) veiklos prisiminimai (rašyti 1983 m. kovo 29 d.).

Iš 4-to kurso Vilniaus mokytojų seminarijoje buvau pašauktas atitarnauti kariuomenę 86 p. pėstininkų Melodeine. Grįžus iš kariuomenės 1927 m. pavasarį, seminarija buvo jau uždaryta. Negaišdamas laiko pateikiau prašymą priimti į pieninės bendrovę Spoldzielnia Mlecarska. Paskyrė mane į praktiką dvaran Parafianow – tarp Stara Wilejka ir Matadeczno. Bedirbdamas praktikantu gavau laišką iš kunigo Nikodemo Raštučio atvažiuoti dirbti Vilniun. Atsakaiu, jog esu atitarnavęs kariuomenę ir noriu turėti rankoj amatą, nes be jo sunku gauti darbą. Po mano laiško gavau du laiškus, vienas nuo kun. N. Raštučio, kitas iš Šv. Kazimiero draugijos – užtikrina man gerą darbą su geru atlyginimu. Ir 1927 m. lapkričio 3 dieną jau buvau Šv. Kazimiero draugijoje. Susipažinau su pirminku kunigu Šambelanu, Antanu

Viskantu ir kitais nariais, kuriuos jau pažinojau būdamas Mokytojų seminarijoje kaip gerbiamus ir veiklius, dideliu man pavyzdžiu tapusius: kun. N. Raštutį, kun. Vincentą Taškūną, kun. Krištopą Čibirą ir Budzeiką. Darbo buvo užtekčiai.

Prisiminimuose minimas kunigas Nikodemus Raštutis tai nepaprastas asmuo. Internetė (<http://laiskailietuviams.lt/index.php/1987m-7-liepa-rugp/6518-palaimintasis-jurgis-matulaitis-prisiminimu-prizmeje>) rašoma: „1919 metais, Matulaičiui vos pradėjus vyskupauti Vilniuje, jis susidūrė su dideliu žmonių vargu mieste ir apylinkėse. Karas atnešė skurdą ir badą. Kovo mėn. 23 d. vyskupas pažymėjo savo užrašuose, kad jį aplankęs kun. Nikodemus Raštutis, grįžtąs iš Orenburgo, nuo Uralo, su lietuvių vaikų prieglauda. Jų iš viso 107 žmonių. Tas sumanus kunigas buvo gavęs kelis traukinio vagonus ir ten sutalpinęs visą prieglaudą ir jos turtą. Atvežęs Vilniun, ieškojo, kur prisiglausti. Tuo metu Vilnių valdė bolševikai. Jie sutiko vaikams užleisti Trinapolį, Vilniaus vyskupų vasaros rezidenciją, esančią apie 7 km už Vilniaus. Be abejo, toks buvo paties vyskupo patarimas. Rudeniop bolševikai net paskyrė kareivį, kuris mokiniams padėjo gintis nuo klajojančių ir maisto ieškančių kareivių ir šiaip vagišių.

1920 metais, lenkams išvarius bolševikus ir patiems užėmus Vilnių, Matulaitis gavo lenkų valdžios oficialų raštą, kad Pilsudskis grąžina Trinapolį jo tikram savininkui – Vilniaus vyskupui. Ši nuosavybė skiriama vyskupo asmeninei rezidencijai ir todėl duotas įsakymas iš ten pašalinti prieglaudą. Vyskupas Matulaitis raštu padėkojo už dovaną ir prašė

prieglaudos nešalinti, nes jis nenorįs, kad dėl to nukristų nors vieno vaiko ašara. Prieglaudą jis paėmė savo žinion. Kun. Raštučiui ją padėti vesti Matulaitis paskyrė seserį Agotą Kudirkaitę, jo įsteigtos Vargdienių seserų vienuolijos narę, kunigo Felikso Kudirkos seserį.

Prisimindamas tuos laikus, kun. dr. K. Pūkėnas pasakojo: „Aš mokiausi vienoje klasėje su tais, kurie gyveno Trinapolio prieglaudoje. Vyskupas Jurgis mylėjo visus, o nuskriaustuosius, našlaičius, ligonius labiausiai. Dažnai lankydavo prieglaudas, vaikų lopšelius...

Vasaros metu vyskupas atvykdavo į Trinapolį porai savaitių pailsėti. Gyventi po vienu stogu su vyskupu vaikams buvo didelis džiaugsmas. Jie pasakodavo, koks jis malonus, tėviškas, kaip mėgsta su jais pasikalbėti. Vaikai iš savo pusės stengdavosi jam rodyti savo meilę: smėliu išbarstydavo jo pasivaikščiojimo alėją, primėtydavo joje gėlių.“

Keli prieglaudos auklėtiniai buvo liudininkai Matulaičio byloje Romoje.

1919 m. gegužės mėn. vyskupas Matulaitis buvo nuvykęs į Varšuvą susitikti su nuncijumi Achilles Ratti ir aptarti Vilniaus vyskupijos padėtį. Neilgai trukus monsinjoras Ratti pats privačiai atvyko į Vilnių kaip vyskupo svečias. Būdamas Vilniuje, aplankė Aušros Vartus ir taip pat panorą aplankyti šv. Kazimiero karstą. Vieną rytą, vyskupo kanclerio lydimas, nuėjo į katedrą, nes šv. Kazimiero koplyčioje turėjo aukoti šv. mišias. Vyskupas Jurgis liko namuose ir mišias, kaip paprastai, atnašavo savoje koplyčioje. Jam patarnavo jaunas, maždaug 15 metų vaikinys, Juozas Kanopka. Šis berniukas lankė gimnaziją Vilniuje.“

Partizanas Danielius Krakauskas

Kalniškės mūšį prisimenant

Danielius Krakauskas gimė 1926 m. spalio 10 d. Suvalkų apskrityje, Andriejavo valsčiuje, Trumpališkių kaime, ūkininkų Vinco ir Bronės Krakauskų šeimoje. Tėvai turėjo 10 ha žemės. Šeimoje dar augo: brolis Juozas (vyriausias), seserys Konstancija ir Adelė. Vienas brolis mirė mažas (6 mėn.). Danielius mokėsi pradinėje mokykloje, kur baigė 4 klases.

1941 m. pavasarį Krakauskų šeima, kaip ir dauguma Seinijos lietuvių, vokiečių valdžios ištremti į Lietuvą. Iš pradžių buvo apgyvendinti Švenčionių krašte, 1942 m. Krakauskai apsigyveno Marijampolės apskrityje, Liudvinavo valsčiuje, Padovinio kaime, buvusiam vokiečio Iršiaus 10 ha ūkyje. Šis vokiečių 1941 m. pavasarį repatrijavę į Vokietiją.

1944 m. ankstyvą pavasarį broliai Danielius ir Juozas Krakauskai įstojo į Lietuvos vietinę rinktinę, kuriai vadovavo generolas Povilas Plechavičius. Tarnavo Kalvarijoje, Kaune. Dalinys, kuriame tarnavo „plechavičiukas“ D. Krakauskas, daugiausia veikė Švenčionių krašte. Vietinę rinktinę likvidavęs D. Krakauskas sugebėjo pasitraukti ir grįžo į tėviškę.

1944 m. rugsėjo mėn. D. Krakauskas mobilizuotas į Raudonąją armiją. Iš Jarcevo (Rusija) karinio dalinio dezertyravo trise ir jis grįžo į tėviškę. Vėliau įstojo į partizanų būrį, pasirinkęs slapyvardį Bijūnas.

1945 m. rugsėjo 2 d. SSRS NKVD 132-ojo pasienio pulko 3-iojo bataliono 13-osios užkardos kariai Marijampolės apskrityje, Liudvinavo valsčiuje, Želsvos kaime, suėmė D. Krakauską, pas kurį kratos metu rastas vokiškas karabinas ir 30 šovinių.

1945 m. rugsėjo 8 d. Lietuvos SSR NKVD Sasnavos valsčiaus poskyrio viršininko jaunesniojo leitenanto Gniezdilovo nutarimu D. Krakauskas areštuotas kaip vengiantis tarnybos Raudonojoje armijoje bei priklausantis ginkluotai gaujai, kuriai vadovauja Jonas Marazas-Šalmas.

1945 m. rugsėjo 14 d. Lietuvos SSR NKVD Marijampolės apskrities skyriaus tardytojo, vyresniojo leitenanto Rodino nutarimu D. Krakauskui pareikšti kaltinimai pagal SSRS RSFSR BK 58-1a, 58-11 str.: kad „būdamas priešiskai nusiteikęs esamai santvarkai Lietuvos SSR, 1945 m. liepos mėn. savanoriškai įstojo į nelegalią lietuvių nacionalistų organizaciją, būdamas eiliniu banditu vedė ginkluotą kovą prieš tarybų valdžią, vykdė teroro aktus prieš tarybinius piliečius“.

1945 m. rugsėjo 26 d. kaltinamųjų D. Krakausko ir dar keturių asmenų kaltinamąją išvadą patvirtino ir pasirašė Lietuvos SSR vidaus reikalų liaudies komisaras generolas majoras Juozas Bartašiūnas.

1945 m. spalio 10 d. Lietuvos SSR NKVD Karinio tribunolo nuosprendžiu pagal RSFSR BK 58-1a, 58-11 str., taikant SSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo 1943 m. balandžio 19 d. įsako 2 str., D. Krakauskas nuteistas 20 metų katorgos darbų, 5 metams atimtos pilietinės teisės su viso jam priklausančio turto konfiskavimu. Viešas parodomasis teismo posėdis vyko Marijampolėje.

Po suėmimo D. Krakauskas kalintas Marijampolėje, Vilniuje. Nuo 1945 m. gruodžio 19 d. kalėjo Vorkutlage (Komija). 1949 m. birželio 20 d. perkeltas į Rečlagą (Komija). Vorkutlago 40-oje šachtoje kilus

Aldona ir Danielius Krakauskai. Vorkuta, 1956 m. ruduo

griūčiai, D. Krakauskas vos liko gyvas (jam sunkiai sužalotas stuburas).

SSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo bylų peržiūrėjimo komisija 1956 m. liepos 25 d. nutarimu D. Krakauskui dėl aiškiai per griežtos bausmės ją sumažino iki atlikto laiko. Iš įkalinimo vietos paleistas 1956 m. rugpjūčio 22 d. be teisės apsigyventi Lietuvoje.

1956 m. rugsėjo 3 d. Vorkutoje D. Krakauskas susituokė su tremtine Aldona Guzikaite (1929–2002), iki tremties gyvenusia Vilkaviškio apskrityje, Vištytyje. Išvyko gyventi į Kaliningrado sritį. Po metų „Mičiurino“ kolūkio pirmininkas sutiko priimti gyventi kolūkyje Padovinio kaime, Marijampolės rajone. D. Krakauskas dirbo lauko darbininku, fermose. Šeimoje 1958 m. gimė sūnus

(1926–1992)

GINTARAS LUČINSKAS

Vitas, o 1961 m. – dukra Dalytė.

1965 m. grupė „Mičiurino“ ir „Tarybiniu keliu“ kolūkių kolūkiečių parašė laišką laikraščio „Naujas kelias“ redakcijai, piktindamiesi, kad „buvęs pirmaisiais pokario metais buržuazinių nacionalistų gaujos dalyvis Danielius Krakauskas, nors ir atlikęs pelnytą bausmę, tačiau išvadų iš rūsčios gyvenimo mokyklos nepadarė. Jis drumsčia dorų žmonių ramybę, šaiposi iš sąžiningai dirbančių kolūkiečių, ir net piršto neprikiaša prie visuomenei naudingo darbo. Apie Krakausko pažiūras byloja kad ir toks faktas: „Buvau banditas, – pasakė jis kartą, – ir juo vėl būsiu, jeigu reikės“. Visa tai aiškiai rodo, koks svetimas Krakauskui kolūkis, kokie svetimi jam kolūkiečių šiokiadieniai, jų rūpesčiai, kokia svetima jam artėlės žemdirbių kova už dar gražesnę gimtojo kolūkio ateitį“.

1971 m. Krakauskų šeima persikėlė gyventi į Alytų.

1990 m. vasario 22 d. Lietuvos SSR Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų kolegija 1945 m. spalio 10 d. Lietuvos SSR NKVD Karinio tribunolo nuosprendį D. Krakausko atžvilgiu panaikino, baudžiamąją bylą prieš jį nutraukė, nenustačius jo dalyvavimo darant nusikaltimus. 1990 m. kovo 12 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas D. Krakauską reabilitavo.

Tačiau tikroji tremtis D. Krakauskui baigėsi tik Lietuvai atgimus. Jis dalyvavo visuose Sąjūdžio mitinguose, Baltijos kelyje, dienas ir naktis budėjo prie Parlamento, televizijos bokšto, dalyvavo visuose politinių kalinių ir tremtinių renginiuose. 1990 m. birželį dalyvavo Kryžiaus nešimo per Lietuvą akcijoje.

Tauro apygardos partizanų sąskrydis Naidynėje (eigulio sodyboje), Šakių rajone. 1992 m. vasara. Iš kairės: Danielius Krakauskas-Bijūnas; Jozas Kaminskas; Kazimieras Savičius-Sakalas, Ura-nas; Uošvis; Benius Balaika-Lapė.

Nuo 1991 m. D. Krakauskas priklausė Lietuvos Sąjūdžio Alytaus miesto grupei, Lietuvos politikalių ir tremtinių sąjungos Alytaus skyriui, KAM Savanoriškos krašto apsaugos tarnybos Alytaus 1-ajai rinktinei.

1992 m. rugsėjo 29 d. Lietuvos aplinkos apsaugos departamentas gavo pranešimą iš Baltarusijos, kad Mosty mieste, kuris yra prie Nemuno, maždaug 100 kilometrų aukščiau Gardino, išsiliejo mazutas. Manoma, kad į Nemuną galėjo patekti maždaug 200 tonų mazuto. Rugsėjo 30 d. pradėtos daryti užtvartos Nemune ir buvo stebimos plaukiančios mazuto plėvelės, gabalai. Spalio 1 d. Ekstremalių situacijų likvidavimo miesto ir rajono komisijų pirmininkai Vytautas Gendzelis ir Sigitas Kvedaras, pasitelkę būrį pagalbinių, sprendė, kaip greičiau pastatyti šiaudų užtvartą Nemune prie Kaniūkų tilto. Tokios užtvartos numatytos įrengti Druskininkuose, Alytuje, Prienuose. Pasirodęs mazutas numatytas rinkti. Žmonės turėjo budėti ir naktimis.

Tą lemtingą akimirką D. Krakauskas, išgirdęs, kad grėsminga ekologinė katastrofa iš Baltarusijos užgriuvo mūsų Nemuną, nuskubėjo ten. Ir nebegrižo... 1992 m. spalio 5-osios vakarą nustojo plakti jo širdis – ištiko infarktas. Netekome žmogaus, kuris visą savo gyvenimą ėjo į Lietuvą, į nepriklausomą, laisvą Lietuvą.

Istorikas Henrikas Rimkus 1989 m. pavasarį užrašė Kalniškės mūšio dalyvio, partizano D. Krakausko prisiminimus:

Į partizanų gretas mane pakvietė Jonas Marazas, slapyvardžiu „Šalmas“. Iš pradžių jis vadovavo grupei iš penkių vyrų, ši grupė augo.

Į Kalniškių girią pakliuvome maždaug savaitę prieš žinomą mūšį. Čia telkėsi žmonės, kurie dėl įvairių priežasčių negalėjo legalizuotis. Ateidavo partizanai grupėmis ir pavieniui, vieni likdavo, kiti išeidavo. Stovyklos, pilna to žodžio prasme, nebuvo, palapinių – viena kita, daugelis žmonių miegodavo, kaip pakliuvo. Griežtos kariškos tvarkos dar nebuvo, vyko

Bendri sušaudytų kalinių kapai po 29-osios šachtos streiko. Vorkuta, 1954 m.

Iš Dalytės Krauskaitės Vaboliūnės šeimos albumo

pasirengimai organizaciniam susirinkimui. Žmonės ateidavo įvairūs, pasitaikydavo ir atsitiktinių, bet žymi dauguma buvo sąmoningi ir patriotiškai nusiteikę. Pripažintu stovyklos vadu buvo „Lakūnas“, matyt, Lietuvos karininkas, energingas apie 30 metų vyras. Kartu su juo stovykloje buvo jo žmona „Pušelė“.

Kas iššaukė enkavedistų puolimą prieš mus, sunku pasakyti. Neprisimenu, kad bent savaitę prieš mūsų partizanai būtų dalyvavę kokiuose žymesniuose susirėmimuose, ypač su kariuomenės daliniais. Matyt, kažkas buvo išdavęs mūsų susitelkimo vietą. Didelės enkavedistų pajėgos, atvykusios mašinomis nuo Simno pusės, nakčia apsupo Kalniškės mišką.

Mūsų žvalgai priešą pastebėjo dar iš vakaro. Buvome apsupti iš visų pusių. Nutarėme kautis. Geriausia pozicija buvo didelė kalva, apaugusi eglėmis ir pušimis, kurių kamienai dengė nuo priešų kulky. Ruošti įtvirtinimus nebuvo laiko. Išsidėstėme grandine aplink šitą kalną. Mūsų buvo apie 120–130 vyrų. Ginkluoti buvome neblogai, beveik kas penktas turėjo kulkosvaidį. Nerimą kėlė tik tai, kad nemaža dalis vyrų dar beveik nebuvo „uostę parako“.

Gegužės 16-osios rytas išaušo kaip reta gražus, bet nebuvo kada juo gėrėtis. Vos prašvitus gausios enkavedistų voros pakilo į ataką ir, baisiai rėkdami: „Vperiot! Ura! Za Stalina!“,

greitai artėjo prie mūsų. „Lakūno“ įsakymu prisileidome juos visiškai arti ir tik tada atidengėme uraganinę ugnį. Kulkos ir granatų ryšuliai nušienavo pirmąsias priešų eiles. Puolimas užspringo, tačiau iš miško puolė vis naujos voros, ir taip kiaurą dieną: ataka sekė ataką beveik be perstojo. Kareivių kraujo vada netaupė, jie bukaprotiškai vertė juos pulti visomis kryptimis, užuot sukoncentravę jėgas kuria nors viena. Žemę nuklojo lavonai.

Didėjo ir mūsų nuostoliai. Nusišovė keli sunkiai sužeistieji, nenorėdami likti našta kitiems. Keletas silpnadvasių bandė pasiduoti, bet juos pakirto kulkos. Karžygiškai žuvo „Pušelė“. Ji, įsilipusi į pušį, kulkosvaidžiu gerokai praretino priešų eiles, tačiau snaiperio kulka pasiekė ir ją.

Mane apie 16 val. sužeidė į šlaunį. Sanitarų aptvarstytas koviausi vėl.

Nutarėme trauktis. Žinojome, kad priešas per naktį gaus pastiprinimą ir užgrius mus dar didesne jėga. Šaudmenų buvo likę mažai.

Mūsų žvalgai dar iš vakaro nužiūrėjo spragas prieš rikiuotėje. Mes pateikėme jiems staigmeną, verždamiesi ne miško, bet Krosnos miestelio pusėn. Pasitraukėme prieš aušrą, kai priešų dėmesys buvo susilpnėjęs. Prasmukome pro jų gurguoles be šūvio, išsinešdami visus sužeistuosius ir ginklus. Skaudama širdimi teko palikti užmuštuosius.

Ištrūkė iš apsupimo, apie 2 savaites glaudėmės kaimyninės partizanų grupės stovykloje Žaliosios miške, gydėme sužeistuosius. Beje, „Šalmo“ būryje (apie 20 vyrų) tik aš vienas buvau nukentėjęs.

Po to aš su grupe partizanų išėjau į Lenkiją ir apie 3 mėnesius bazavomės Punsko krašte („Šalmas“ liko kovoti Želsvelės apylinkėse). Grįžęs į savo kraštus, tapau skyrininku.

Į nelaisvę pakliuvau tokiomis aplinkybėmis. Penkiese buvome apsinakvoję pas mano seserį Želsvelėje. Sargyboje stovėjo Ringaitis, kuris pasirodė esąs išdaviku; jis pasidavė ir parodė draugus. Masikoniui pavyko pabėgti, o Marazą, Kuliešių ir mane užklupo miegančius. Surišę savaitę laikė kažkokiame rūsyje, paskui perkėlė į saugumo rūšį Liudvinave. Vis tardė, žiauriai daužydami. Stribai prašė enkavedistų, kad atiduotų mus jiems, tačiau šie tik šaipėsi, girdi, patys pasigaukit.

Kai vedė Marijampolėn tiltu per Šešupę tariausi šokti upėn, bet sargyba buvo budri. Marijampolės KPZ susitarėm pulti sargybą, tačiau buvome perkelti į kalėjimą. Vyko žiaurūs tardymai. 20 enkavedistų vedė mus į teismą, kuris įvyko miesto kultūros namuose ir buvo „viešas“. Teisėjai buvo rusai, procesas vyko 3 val. Vienas teisėjas tyčiojosi: „Kaip jūs, saujelė, drįsote prieš visą sovietų galybę?“ Aš atkirtau: „Ir mažas kupstas didelį vežimą verčia“. Į tai nuskambėjo atsakas „molchat“.

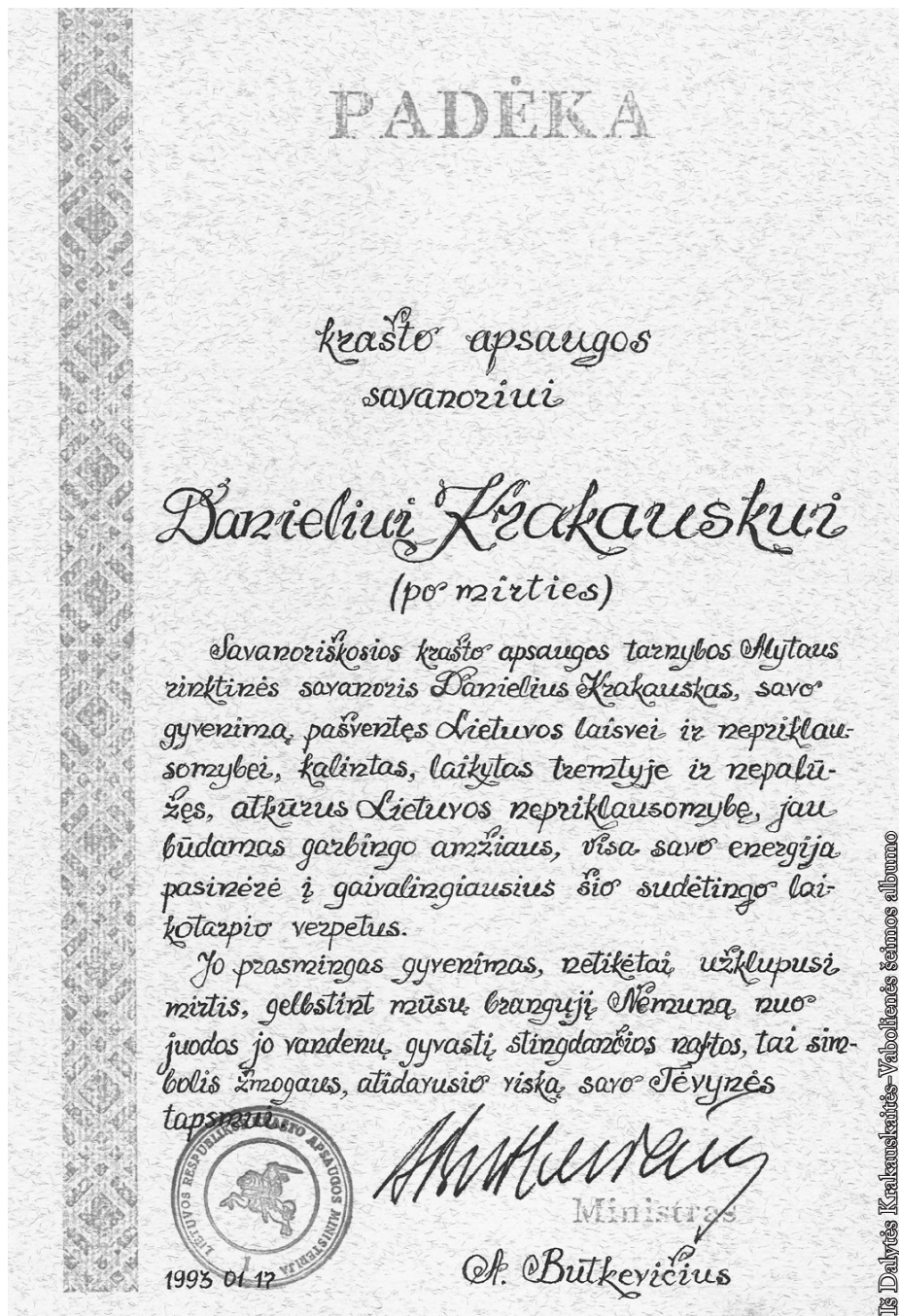
Salėje buvę žmonės laikėsi tyliai, ir tik tada, kai buvo paskelbtas mirties nuosprendis Marazui ir Kuliešiui, nuvilnijo aimana. Aš gavau 20 metų. Po to visus tris išvežė į Lukiškes. Marazo ir Kuliešiaus likimas neaiškus. Aš po 2 mėnesių, 1946 metų lapkritį, buvau išvežtas į Vorkutą.

Vorkutoje dirbau anglies šachtoje. Nuolankumo nerodžiau. Vykstant garsiajam kalinių sukilimui, buvau jo aktyvistas. Iš lagerio paleido 1956 metais.

Dimisijos vyresnysis seržantas Jonas Dagilius (g. 1944 m.) prisimena:

1991 m. rudenį, sugrįžus iš budėjimo Vilniuje Aukščiausiojoje Taryboje, būdamas Šaulių sąjungos Alytaus 1-osios rinktinės būrio vadu, gavau pasiūlymą pereiti į SKAT Alytaus 1-ąją rinktinę. Tapau 8-osios kuopos vadu, reikėjo kurti 8-ąją kuopą. Užpildęs reikiamus dokumentus, pradėjau rinkti savanorius. Kuopininku paskyriau buvusį tremtinį Eugenijų Venskaitį, būrių vadais – Jurgį Juškevičių, Alfonsą Jarmalą, Rimą Jaruševičių. Būrių vadams padedant, buvo renkami patikimi žmonės. Aš kreipiausi pagalbos į partizanus, politinius kalinius – tremtinius, kadangi jie jau turėjo patirties ir supratimo įvairiose situacijose. Tai man, vertinant esamą politinę padėtį, buvo ypatingai svarbu. Politinių kalinių – tremtinių, partizanų susirinkime išsakiau savo planus ir paraginau stoti į SKAT Alytaus 1-osios rinktinės 8-ąją kuopą. Mano mintims buvo pritarta ir į 8-ąją kuopą įstojo buvę partizanai: Juozas Petraška, Kazimieras Savičius, Vytautas Nenartonis, Vytautas Sabalius, Juozas Raulickis, Danielius Krakauskas ir kt. Buvo suformuotas politinių kalinių – tremtinių, partizanų būrys, kuriam vadovavo Juozas Petraška. Partizanai mokė naujai įstojusius savanorius kovų meno, maskuotės ir viso to, ko gali prireikti teritorinei krašto gynybai.

Daug savo patirties perdavė savanoriams Danielius Krakauskas, Kalniškės mūšio dalyvis. Jį sužeistą suėmė NKVD-istai, įkalino Lukiškėse, vėliau nuteistas ir kalėjo Sibire. Po amnestijos Danieliui Krakauskui buvo uždrausta sugrįžti į Lietuvą. Apsigyveno Kaliningrado srityje. Apie 1970 metus Danielius Krakauskas su šeima apsigyveno Alytuje. Po Nepriklausomybės atgavimo, įstojęs į SKAT Alytaus 1-osios rinktinės 8-ąją kuopą, negailėdamas jėgų ir sveikatos, dar esant okupacinei rusų kariuomenei, vykdavo įvairias užduotis.

Padėka Krašto apsaugos savanoriui Danieliui Krakauskui (po mirties). 1993 01 17

1992 m. spalio pradžioje Nemunu iš Baltarusijos pasipylė mazutas. Pradėjo Nemuno valymo darbai. Nepabūgę sraunios Nemuno srovės, SKAT Alytaus 1-osios rinktinės savanoriai darė mazuto gaudykles, t. y. tiesė skersai Nemuną plieninius lynus, prie kurių savanoriai pririšdavo presuotų šiaudų ryšulius („kitkas“). Užtvartos buvo daromos ties Druskininkais ir Alytumi.

Nemuno valymo darbuose dalyvavo ir Danielius Krakauskas. Vykdydamas užduotį, neatlaikęs sunkaus krūvio valant Nemuną, Danielius Krakauskas staiga mirė. Jis palaidotas SKAT Alytaus 1-osios rinktinės lėšomis Pirmojo Alytaus kapinėse. Danielius Krakauskas atidavė savo patirties žinias ir gyvybę vardan Lietuvos. Tai buvo kaip pavyzdys SKAT kiekvienam savanoriui.

2015 m. vasario 13 d. Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius Alytaus miesto rotušėje pagerbė Lietuvos partizano, Lietuvos kariuomenės Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos savanorio D. Krakauskos šeimą. Iš premjero rankų atminimo dovaną – paveikslą priėmė partizano, savanorio sūnus Vitas Krakauskas, dukra Dalytė Vabolienė ir dvyniai anūikai, Adolfo Ramanausko-Vanago gimnazijos abiturientai Domantas ir Danielius Vaboliai.

Lietuvos vietinės rinktinės kario, partizano, savanorio D. Krakauskos gyvenimas primena niekur neaprašytą paprasto žmogaus žygdarbį, nuolatinį pasiaukojimą kovai už Lietuvos laisvę.

Šaltiniai ir literatūra:

1. LYA, f. K-1, ap. 58, b. nr. 36943/3 (Danieliaus Krakauskos ir kt. baudžiamoji byla).
2. S. Barkauskas. D. Krakauskas dar nepasimokė. *Naujasis kelias (Kapsukas)*. 1965 m. gegužės 20 d. Nr. 60, p. 2.
3. Lietuvos gyventojų genocidas. II tomas (K-S), 1944–1947. Vilnius, 2002, p. 191.
4. Aldona Vilutienė, Justinas Sajauskas. *Iš-tark mano vardą: Tauro apygardos partizanų vardynas*. Vilnius, 1999, p. 158.
5. *Vorkutos politinių kalinių atsiminimai* (sud. Juozas Krakauskas). Vilnius, 1998, p. 83–84.
6. Kalniškė. 1945. *Alytaus sąjūdis*, 1989 m. spalio 11–20 d. Nr. 43, p. 3.
7. Rimantas Steponavičius. *Mazutas plaukia Nemunu. Alytaus naujienos*, 1992 m. spalio 2 d. Nr. 163, p. 1.
8. *Eita į Lietuvą... Alytaus naujienos*, 1992 m. spalio 9 d. Nr. 167, p. 2.
9. KASP Dainavos apygardos 1-osios rinktinės istorija. *Dzūkų krašto kariuomenės kūrėjas-savanoris*, 2005 m. balandžio 17 d. Nr. 8, p. 3.
10. Jurgis Kochanskas. *Lietuvos partizano ir savanorio šeima – atminimo paveikslas. Alytaus naujienos*, 2015 m. vasario 14 d. Nr. 19, p. 1, 4.
11. *Sūnaus Vito Krakauskos, gyv. Alytuje, pateiktos žinios*.

2015 m. birželio 28 d. 15 val.
Burbiškių kaime prie Galadusio ežero vyks
tradicinis ansamblių sąskrydis.
Dalyvaus mūsų krašto meno kolektyvai bei
liaudiškos muzikos kapela „Prūsai ilgi ūsai“ iš Klaipėdos.

Kviečiame dalyvauti.

LLD

Parduodu 64 a sklypą

prie Bokšio ežero Punsko valsčiuje.
Sklypas aptvertas metaline tvora.
2/3 ploto apsodinta medžiais.
Privažiuojama asfaltuotu keliu.
Kranto linija apie 70 m.

Tel. 504 622 567

SEJPASZ

PARDUODAME

TRAŠAS

Patraukliomis kainomis.
Nemokamai atvežame.
Galima pirkti išsimokėtinai.
Seinai, Liepos 22 g. 16
(įėjimas nuo turgavietės)

Tel. 693 107 264

Parduodu sublokuotą namą Suvalkuose (Hańcza II rajone).

Namo plotas 184 kv. m.

Tel. 504 622 567.

Parduodu sojų rupinius ir
sojų sėlenas
tiesiogiai iš gamintojo.

Teirautis
tel. 509 522 747.

PARDUODAME AKMENS ANGLĮ patraukliomis kainomis.

Perkant daugiau kaip 4 tonas tonos kaina 550 zł.

Juozas Zubavičius, Seinai, Konarskio g. 4
Tel. 606 459 579, 87 5173 137

*Jau ketvirtį amžiaus nuėjot kartu,
Tik vakar, atrodo, vestuvės skambėjo,*

O štai jubiliejus sidabro atėjo.

Mes linkim sėkmės ir skalsos namuose,

Gyventi sveikatoj, nelūžti dvasia,

Jei šiandien pažymim sidabro metus,

Tai trokštam sulaukt dar ir auksinių!

Birželio 30 d. Rūta ir Jonas Žukauskai

iš Burbiškių švęs sidabrinių vestuvių jubiliejų.

Ta proga sveikiname ir linkime
geros sveikatos ir ilgo gyvenimo kartu.

Mama ir sūnus Robertas

Nuoširdžiai dėkoju Valinčių kaimo
seniūnui Juozui Bansevičiui, pašalinusiam
samanas nuo kaimo akmeninio kryžiaus ir
atnaujinusiam raides. Ačiū Tau, kad išklausei
ir patenkinai mano prašymą. Padėkos žodį
tariu dovanodama savo sukurtas eiles.

Aš pas Tave, Dieve, gal ateisiu,

Kai raudona saulė tekės,

O danguje žvaigždės žėrės.

Aš pas Tave, Dieve, gal ateisiu,

Kai pavasarį žemė žaliuos

Ir po kojom akmenys dejuos.

Aš pas Tave, Dieve, gal ateisiu,

Kai liepos geltonai žydės

Ir medumi žemė kvepės.

Aš pas Tave, Dieve, gal ateisiu,

Kai baltos obelys nejudės

Ir jų žali lapai jau nedrebės.

Aš pas Tave, Dieve, gal ateisiu,

Kai javai laukuose banguos

Ir lakštutė paskutinę dainą uždainuos.

Aš pas Tave, Dieve, gal ateisiu,

Kai daržely bijūnai kvepės,

O namo durys jau nebegirgždės.

Aš pas Tave, Dieve, tikrai, tikrai ateisiu,

Tik Tu lauk ir širdies žaizdas

Sūriom ir skaudžiom ašarom nuplauk.

Teresė Janušonienė

*Meilė kantri, meilė maloninga, ji nepavydi;
meilė nesididžiuoja ir neišpuiksta.*

*Ji nesieltgia netinkamai, neieško savo naudos,
nepasiduoda piktumui, pamiršta, kas buvo bloga,
nesidžiaugia neteisybe, su džiaugsmu pritaria tiesai.
Ji visa pakelia, visa tiki, viskuo viliasi ir visa ištveria.*

Meilė niekada nesibaigia.

Sutuoktuvių proga sveikiname **Editą ir Artūrą.**

Linkime jiems tokios nuostabiai tyros meilės

Giminaičiai

Jeigu Lenkijos teritorijoje
patyrei avariją
arba avarijos metu buvai sužalotas –
skambink!

Profesionaliai ir teisiškai padėsime
Tau gauti žalos atlyginimą.

SKAMBINK

tel. 8-65929492 (Lietuvoje),
606958823 (Lenkijoje).

KRZYSZTOF GOBCZYŃSKI

Technikas elektrikas. Statybininko licencija

Seinai, A. Mickevičiaus g. 41 a

Tel. 875163460, mob. tel. 606318489

Inst.elektr.gobczynski@interia.pl

SIŪLOME ŠIAS PASLAUGAS:

- įrengiame fotovoltikos sistemas,
- atliekame šviesos intensyvumo, elektros sistemos
bei perkūnsargio matavimus,
- įrengiame elektros jungtis,
- įrengiame ir prižiūrimė elektros sistemas,
- įrengiame ir prižiūrimė perkūnsargio sistemas.

Lietuvos žiniasklaida

2015 05 25 – 06 10

Nemažas diskusijas visuomenėje ir politikų, valdžios sluoksniuose sukėlė Europos Komisija (EK), pasiūlusi Lietuvai privalomai priimti 710 Afrikos pabėgėlių, kurie plūsta į Europą iš karo apimtų kraštų, ir taip palengvinti Graikijai ir Italijai tenkančią našą. Ankstesnis EK planas buvo 200 pabėgėlių. Šalies vadovai – prezidentė, premjeras, kai kurie ministrai – pareiškė, kad Lietuva daugių daugiausia gali priimti 30–40 žmonių. Neliko šios problemos nuošalyje ir šalies žiniasklaida.

„710 pabėgėlių Lietuvoje. Ar tai realu?“ – portale Lrytas.lt svarstė Vytautas Bruveris. „Oficialusis Vilnius nelaukė dvejų metų termino, kuris numatytas pasiūlymui nagrinėti, ir į Briuselio pasiūlymą griežtai jau atsakė. Premjeras Algirdas Butkevičius pareiškė, kad Lietuva gali priimti tik 30–40 žmonių, o vidaus reikalų ministras Saulius Skvernelis 710 žmonių skaičių pavadino nerealiu.“

„Labai labai įtempę jėgas galbūt sugebėtume priglausti pusšimtį. Čia kalbu pirmiausia apie mūsų sistemą. Kaip suprantu, ir kitose ministerijose, pavyzdžiui, Socialinės apsaugos ir darbo, būtų tas pat. Pabrėžė pabėgėlių centre jau ir taip per daug žmonių. Apgyvendinimo kaina gana neaiški, o pinigai pirmajam etapui, priėmimui, kurių būtų galima prašyti iš ES, – tik dalis išlaidų. Juk tie žmonės čia atvyktų ne laikinai pasibūti, o apsigyventi, integruotis į visuomenę. Visa tai vėlgi kainuoja.“

Taigi galiu pakartoti tai, ką yra sakiusi ir prezidentė Dalia Grybauskaitė, – tai turėtų vykti savanoriškumo pagrindu, kiekviena

šalis turėtų spręsti, kiek ji gali ir nori priimti pabėgėlių, o jokių nustatytų kvotų tikrai neturi būti“, – portalui kalbėjo S. Skverelis.

„Ačiū barbarų penktajai kolonai Europoje: įsileisime bastūnų minias“, – portale Delfi.lt priešišškai pabėgėlių atžvilgiu nusiteikęs rašė Vladimiras Laučius. „EK tūkstančius klajūnų, plaukiančių į Graikiją ir Italiją, nusprendė priverstinai sumėtyti į beveik visas ES valstybes nares. Lietuvai, kaip perkūnas iš giedro dangaus, galimai atiteks net šimtai niekuo nenusipelnusių ir istoriškai svetimų išlaikytinių.“

Kaip sakė ištarmių klasikė, minčių kyla įvairių. Lietuvai reikia neris iš kailio dėl atvirai prorusiškos Graikijos. Graikija ir jos komisaras Dimitris Avramopulas rėkia apie solidarumą. O ar Graikija solidarizuoja su Lietuva santykių su Putino Rusija atžvilgiu?

Bet tai – tik niuansas, palyginti su principiniu klausimu: kodėl ES apskritai turi priimti nelegalus, užuot leidusi jiems suprasti, kad plaukti ir rizikuoti gyvybe nėra prasmės?

(...) Jei jose (Afrikos šalyse – red.) nuolat vyksta perversmai ir pilietiniai karai, o ekonomine gerove nėra nekvepia, jeigu jie masiškai skerdžia vieni kitus, kaip hutai tutsius, tai kodėl dabar visa tai turi tapti Europos, o ne Afrikos problema? – klausė autorius.

„Lietuvos požiūris į pabėgėlius: karo suluošintus žmones įkuria miške prie poligono“, – apie Lietuvos galimybes priimti pabėgėlius rašė portalas 15 min.lt. „Lietuva gali priimti tiek žmonių, kiek priimdavo ir anksčiau, ir ne daugiau, nei telpa Rukloje veikiančiame Pabėgėlių priėmimo centre. Apie jokiais kitas

galimybes suteikti nuo karo pabėgusiems žmonėms normalų gyvenimą kol kas nėra nekalbama. Dar daugiau – pačiu aukščiausiu lygmeniu plyšaujama apie „beraščius juodaodžius“, kurie Lietuvai esą visai nereikalingi. Šia skambia fraze pasižymėjo konservatorius Kęstutis Masiulis, net nepasivarginęs pasidomėti, kiek šiuo metu Lietuvoje glaudžiasi sirų ir ar išties jie nemoka skaityti.

(...) Ligšiolinė patirtis rodo, kad toli gražu ne visi pabėgėliai, ypač tie, kurie Lietuvoje sučiumpami kaip nelegalai, yra linę čia pasilikti. Pabrėžė veikiančio Užsieniečių registracijos centro direktoriaus pavaduotojo Aleksandro Kislovo patirtis rodo, kad dauguma jų laukia tik paso. Vos jį gavę – keliauja tolyn.

A. Kislovas įsitikinęs, kad jokios EK įvestos kvotos neapsaugos nuo galimybės, kad į Lietuvą perkelti sirai po kurio laiko neišsikurs kitoje Vakarų Europos šalyje, nei buvo atsiųsti iš pradžių.“

Tuo metu Europos Parlamento narys Petras Auštrevičius, kalbėdamas LRT televizijos laidoje „Savaitė“, sakė, jog tarp 30 ir 700 pabėgėlių – didžiulis skirtumas, bet galima šį klausimą išspręsti protingai. „Manau, kad mums reikia nustoti galvoti, kad pabėgėliai yra ta žmonių grupė, kuri kelia tam tikrą pavojų, kuriuos reikia kažkur izoliuotai laikyti. Mano manymu, jie turėtų būti paskirstyti po Lietuvą, ypač į tuos regionus, į tas savivaldybes, kur šiuo metu yra žmonių trūkumas, kur nėra darbo rankų, kur, atsiprašau, vietos kandžiulninkai neina dirbti, o nėra ko pasikviesti į darbą.“

Mes tuo metu išspręstume keletą problemų: humaniškai pasielgtume ir, kitas dalykas, padėtume vietos

bendruomenei, verslui turėti kažką, ką gali pasikviesti darbui. (...) Nekoncentruokime jų nei Rukloje, nei Pabradėje. Tie, kuriems mes apsisprendžiame suteikti prieglobstį, turėtų būti pasiskirstyti kuo mažesnėmis grupėmis po savivaldybes, kurios suteiktų jiems pastogę, nes Lietuvoje yra daug tuščių namų“, – teigė politikas.

Negalėjo be žiniasklaidos dėmesio likti ir prezidentės metinė ataskaita Seime. Šįmet šalies vadovė skaitė šestą kartą iš eilės ir pirmąkart – antrąją kadenciją. Dar prieš ataskaitą politologai bandė prognozuoti, apie ką turėtų kalbėti, kokias problemas iškelti D. Grybauskaitė.

„Žinių radijo“ laidoje „Ryto espresso“ kalbėjęs Kauno technologijos universiteto profesorius, politologas Algis Krupavičius sakė, kad jaučiama tam tikra prezidentinių pranešimų reikšmės devalvacija. „Prezidentai su savo metiniais pranešimais dar sugeba gauti 5 minutes šlovės žiniasklaidoje, visuomenėje jie aptarinėjami pusę dienos, bet po to pasekmių būna labai nedaug. Jie nėra strateginiais dokumentais, kuriais vadovautųsi politinis elitas, valdančiosios partijos ir netgi pati prezidento institucija“, – kalbėjo A. Krupavičius. „Reikia tikėtis, kad šių metų pranešime tarp išskirtinių temų bus Europos Sąjungos reikalai, įdomu, ką prezidentė kalbės apie Rusijos-Ukrainos santykius, ar kalbant apie Rusiją išliks ta pati retorika. Viena iš ne itin sėkmingų užsienio politikos sričių – mūsų santykiai su kaimynais. Šia tema savo metiniuose pranešimuose prezidentė kalba tikrai mažai. Tikėtina, kad apie tai daug neišgirsime ir šį kartą“, – prognozavo politologas.

Kai kas iš prognozių pasitvirtino, kai kas – ne, tačiau po prezidentės kalbos Seime komentatoriai vieningai tvirtino, jog šįkart D. Grybauskaitė buvo gerokai „moteriškesnė“, nei žmonės buvo įpratę ją matyti ir girdėti. „Prezidentės

D. Grybauskaitės Seime perskaitytas metinis pranešimas visus nustebino. Visuomenė išvydo visiškai kitokią valstybės vadovę, nei buvo pratę matyti anksčiau. Ar tai reiškia, kad pasikeitęs prezidentės tonas pakeis ir jos veiksmus? Ar ji nebebus vadinama „geležine ledi“?

Viešųjų ryšių specialistas Linas Kontrimas teigė, kad akivaizdžiai buvo matomas pakitęs prezidentės jausmingumas ir kalbos tonas. Per visą 25 minučių kalbos laiką ji laikėsi malonaus ir šilto balso tembro. O tai iš tiesų, ją pažįstant ir girdint kituose kontekstuose, buvo labai neįprasta“, – rašė portalas Lrytas.lt.

Kitas komunikacijos specialistas Arius Katauskas portalui sakė, jog buvome pripratę prie kampuoto ir griežto prezidentės elgesio. Ypač gestikuliuojant rankomis ar pasilenkiant ir pabrėžiant tam tikras žinutes. Šįkart kalba buvo labai gerai subalansuota. Tai, ką prezidentė sakė žodžiu, stengėsi pabrėžti ir kūno kalba.

Panašiai apie D. Grybauskaitės pranešimą rašė ir „Lietuvos žinios“, pabrėžusios, jog „D. Grybauskaitė atsiskleidė švelniu amplua. Prezidentei skaitant metinius pranešimus paprastai Seimas griaudėdavo nuo karingų pareiškimų, skambių epitetų, aršios kritikos ir revoliucingų deklaracijų. Todėl ramus ir taikingas šalies vadovės tonas nustebino ne vieną“.

Tačiau pranešimo turinys vertintas nevienareikšmiai. Jau minėtoje „Lietuvos žiniose“ profesorius A. Krupavičius teigė, kad „prezidentės metinis pranešimas buvo trumpiausias, eklektiškiausias ir labiausiai fragmentuotas iš visų, skaitytų per abi kadencijas“. Pasak politologo, šalies vadovės kalboje paliesta daugybė temų. „Bet didžioji jų dalis peržvelgtos itin trumpai ir labai paviršutiniškai. Toks įspūdis, kad jei nereikėtų kartą per metus skaityti tokio pranešimo, tai, ko gero, to nedarytų.“

Gitanas Nausėda, SEB banko prezidento patarėjas, „Verslo žinioms“

tvirtino, jog valstybės vadovės metiniame pranešime „praktiškai nebuvo pateikti problemų sprendimo būdai“. Todėl, pasak eksperto, tikėtina, kad pats šis metinis pranešimas neturės didesnės įtakos Lietuvos gyvenime. „Pastaraisiais metais stebime tokią tendenciją, kad prezidento metiniai pranešimai tampa ne tiek detalio valdžios veiksmų programa, kiek visuomenės dėmesio atkreipimo į kai kurias svarbiausias sprendtinas problemas instrumentu“, – kalbėjo jis, pripažinęs, kad pagal galiojančią Konstituciją prezidentas iš esmės ir tegali veikti pasikliaudamas savo autoritetu, taigi nelabai turi galimybių esmingai paveikti Vyriausybės vykdomą vidaus politiką, nebent atkreipdamas dėmesį į silpniausias grandis, reikalaujančias ypatingo dėmesio. Tas esą ir buvo pastebima pastarajame D. Grybauskaitės metiniame pranešime. „Tai buvo problemas įvardijantis pranešimas“, – teigė jis.

Tuo metu Seimo opozicija kalbėjo, jog skaitydama metinį pranešimą prezidentė leido suprasti daug nebesitikinti iš Vyriausybės, nes jos veikla nebuvo plačiau aptarta. „Įdomiai nuskambėjo tai, kad prezidentė visiškai neminėjo pačios Vyriausybės, ir susidaro vaizdas, kad ji iš Vyriausybės nieko nebesitiki“, – žurnalistams sakė opozicijos lyderis konservatorius Andrius Kubilius.

Jam pritarė ir liberalų lyderis Eligijus Masiulis. Pasak jo, „prezidentė netiesiogiai leido suprasti, kad ši Vyriausybė yra nepajėgi įgyvendinti prezidentės ambicingų tikslų“. E. Masiulio teigimu, savo metiniame pranešime prezidentė „labai tiksliai sudėliojo šios dienos skaudulius ir signalizavo, kad ir visuomenėje, ir valdžioje reikia pokyčių“.